

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία: Στόχοι και προκλήσεις για βιώσιμη ανάπτυξη

Βασικά Ευρήματα

- Η Πράσινη Συμφωνία αποτελεί τον οδικό χάρτη για την εκπλήρωση του στόχου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) για κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050 σε συνδυασμό με την δέσμευση για κοινωνικά δίκαιη μετάβαση και την ανάγκη υλοποίησης επενδύσεων ύψους €1 τρισ.
- Η αύξηση της φιλοδοξίας της Ε.Ε. για το κλίμα επιτείνει την ανάγκη διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που θα αναλάβουν το επιπλέον κόστος και την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού μέσω ενός συστήματος αποτελεσματικής τιμολόγησης άνθρακα. Για τη χώρα μας είναι ιδιαίτερα κρίσιμο να σχεδιαστεί και να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο μηχανισμός συννοριακής προσαρμογής άνθρακα, αφού, λόγω γεωγραφικής θέσης, υπάρχει ιδιαίτερη έκθεση στον κίνδυνο «διαρροής άνθρακα».
- Είναι σημαντικό και οι υπόλοιπες μεγάλες οικονομίες του πλανήτη να αναλάβουν παρόμοιες δεσμεύσεις για το κλίμα, καθώς το επίπεδο των παγκόσμιων προσπαθειών είναι ανεπαρκές για την εκπλήρωση των παγκόσμιων κλιματικών στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού.
- Όσο η Ε.Ε. θα αυξάνει τη διαφορά των κλιματικών στόχων της έναντι των ανταγωνιστικών της οικονομιών που δεν έχουν αναλάβει παρόμοιες δεσμεύσεις, ο κίνδυνος μεταφοράς επενδύσεων, νέων ή και υφιστάμενων εκτός Ε.Ε. θα γίνεται πιο ορατός. Είναι ανάγκη, η χώρα να εισέλθει σε γρήγορη ανάκαμψη, υιοθετώντας νέα βιώσιμα οικονομικά μοντέλα αξιοποιώντας αποτελεσματικά και χωρίς καθυστερήσεις τους διαθέσιμους πόρους της Πράσινης Συμφωνίας και του Ταμείου Ανάκαμψης.
- Η προώθηση της κυκλικής οικονομίας στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την αντιστροφή της κλιματικής αλλαγής και την ανάπτυξη βιώσιμων οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Η Ελλάδα καταγράφει χαμηλές επιδόσεις έναντι των ευρωπαϊκών σε σημαντικούς τομείς της κυκλικής οικονομίας, όπως η διαχείριση αποβλήτων. Η κυκλική οικονομία θα πρέπει να αξιοποιηθεί ως το σύγχρονο οικονομικό μοντέλο της χώρας για την προσέλκυση επενδύσεων, την ανάπτυξη της αγοράς, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την παραγωγή αξίας για το περιβάλλον και την κοινωνία.
- Η ελληνική επιχειρηματικότητα στηρίζει την πράσινη συμφωνία, αναγνωρίζει τις σημαντικές ευκαιρίες που εμφανίζονται και τονίζει την ανάγκη στήριξης της μετάβασης. Οι ελληνικές βιομηχανίες μείωσαν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) κατά 29% μεταξύ 1990 και 2018, ποσοστό που υπερβαίνει τη συνολική μείωση των εκπομπών του βιομηχανικού κλάδου της Ε.Ε. (-22%) για το ίδιο διάστημα.
- Από τα €32 δισ. που θα λάβει η Ελλάδα από το Ταμείο Ανάκαμψης, περίπου €12 δισ. θα διατεθούν για την «πράσινη» ανάπτυξη. Η αποτελεσματική και χωρίς καθυστερήσεις, αξιοποίηση των πόρων αυτών είναι κρίσιμη προϋπόθεση για την επιστροφή σε τροχιά ανάπτυξης μετά την πανδημία.
- Με πρωτοβουλία του ΣΕΒ από το 2008, έχει συσταθεί το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (BIAN) με στόχο την προώθηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης στις επιχειρήσεις και στον δημόσιο διάλογο.

Τι είναι η Πράσινη Συμφωνία;

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι κυβερνήσεις την επόμενη περίοδο. Η [Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#) είναι η απάντηση της Ε.Ε. σε αυτή την πρόκληση, θέτοντας τον **εμβληματικό στόχο να καταστεί η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος μέχρι το 2050.**

Στην πράξη, μέσα από ένα ευρύ φάσμα δράσεων (Δ2), και με ενσωμάτωση της διάστασης της βιωσιμότητας σε όλες τις πολιτικές, αποτελεί τον οδικό χάρτη της Ευρώπης προς τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ο στόχος αυτός συνδυάζεται με την πρωτοβουλία για δίκαιη μετάβαση ώστε να μη μείνει πίσω κανένα μέρος της κοινωνίας. Για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας η Ε.Ε. έχει αναπτύξει το [επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας](#) ύψους τουλάχιστον €1 τρισ. για την επόμενη δεκαετία. Με αυτό τον τρόπο, η Ευρώπη επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της στους στόχους της [Συμφωνίας του Παρισιού](#) και συνεχίζει να πρωτοπορεί στην αντιμετώπιση της απειλής της κλιματικής αλλαγής σε παγκόσμιο

Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Γενικός Διευθυντής: Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου
Senior Advisor: Θανάσης Πρίντσιπας
Associate Advisor: Κρυσταλί Μπούρχα
Για πληροφορίες: E: info@sevcsd.org.gr

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

επίπεδο, σε συνθήκες μάλιστα διευρυμένης αβεβαιότητας και οικονομικής ύφεσης, καθώς η αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης από την πανδημία καθίσταται πρώτη προτεραιότητα.

Οι σημαντικότερες προκλήσεις

Στις σημαντικές προκλήσεις που θέτει η Πράσινη Συμφωνία, κυριαρχεί αυτή της **διατήρησης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση του κινδύνου «διαρροής άνθρακα»**, δηλαδή του κινδύνου μεταφοράς μέρους της παραγωγής της Ε.Ε. σε χώρες χωρίς το κόστος που συνεπάγεται ο περιορισμός εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. **Η χώρα μας λόγω γεωγραφικής θέσης παρουσιάζει αυξημένη έκθεση στον κίνδυνο «διαρροής άνθρακα».**

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη κατά το πρότυπο της Πράσινης Συμφωνίας και στη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας θα διαδραματίσουν μεταξύ άλλων, η **βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, η μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος του ενεργειακού μίγματος, η μετάβαση στην κυκλική οικονομία, η προστασία της βιοποικιλότητας και η έρευνα και καινοτομία** με έμφαση στην ανάπτυξη των απαραίτητων «πράσινων» τεχνολογιών.

Η υιοθέτηση του ευρωπαϊκού στόχου μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου κατά 55%, έναντι 40%, μέχρι το 2030, που αποφασίστηκε τον προηγούμενο Δεκέμβριο, ήδη δημιουργεί νέες προκλήσεις, αλλά και ευκαιρίες, καθώς συνδέεται με την ανάγκη πρόσθετων επενδύσεων ύψους €350 δισ., κυρίως σε κλάδους που δεν καλύπτονται από το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο μείωσης εκπομπών της Ε.Ε. όπως οι μεταφορές και ο οικιακός τομέας.

Η Ελλάδα αναμένεται να λάβει συνολικούς πόρους από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. ύψους €72 δισ. κατά την επόμενη δεκαετία, εκ των οποίων τα €32 δισ. από το [Ταμείο Ανάκαμψης](#). Η αξιοποίηση των πόρων αυτών αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για την χώρα ώστε να επιταχυνθεί η μετάβαση από την ύφεση της πανδημίας στην ανάπτυξη. Από τα €32 δισ. του Ταμείου Ανάκαμψης, περίπου €12 δισ. θα διατεθούν για την «πράσινη» ανάπτυξη.

Η υστέρηση που παρουσιάζεται σε τομείς όπως η διαχείριση αποβλήτων και η χρήση δευτερογενών υλικών, η διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα, η ενεργειακή αποδοτικότητα των κτιρίων και η ηλεκτροκίνηση, αποτελούν σήμερα πεδία ευκαιριών για επενδύσεις με θετικό πρόσημο ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας. Οι εγκεκριμένοι Εθνικοί Σχεδιασμοί για την [Ενέργεια και το Κλίμα](#) (ΕΣΕΚ) και για τη [Διαχείριση Αποβλήτων](#) (ΕΣΔΑ) θέτουν φιλόδοξους στόχους εκτιμώντας παράλληλα επενδυτικές ανάγκες της τάξης των €50 δισ. Ταυτόχρονα, μέσω της [Εθνικής Στρατηγικής για την Κυκλική Οικονομία](#) η Ελλάδα προωθεί σταθερά τις αναγκαίες τομές στον τομέα αυτό, ενώ η [νέα Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για την Ανακαίνιση του Εθνικού Κτιριακού Αποθέματος](#) στοχεύει στην ενεργειακή αναβάθμιση του 12-15% των κτιρίων. Στα παραπάνω πρέπει να προστεθούν οι επενδύσεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής, οι οποίες ήδη επηρεάζουν περισσότερο τη νότια Ευρώπη και τις χώρες της Μεσογείου.

Η υιοθέτηση νέων βιώσιμων οικονομικών μοντέλων, αξιοποιώντας αποτελεσματικά και χωρίς καθυστερήσεις τους διαθέσιμους πόρους της Πράσινης Συμφωνίας και του Ταμείου Ανάκαμψης, είναι σημαντική ευκαιρία για την ταχεία έξοδο της ελληνικής οικονομίας από την ύφεση που προκάλεσε η πανδημία και την επιστροφή της σε τροχιά ανάπτυξης.

Με πρωτοβουλία του ΣΕΒ από το 2008, έχει συσταθεί το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (BIAN) με στόχο την προώθηση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης στις επιχειρήσεις και στον δημόσιο διάλογο. Η Πράσινη Συμφωνία επιβεβαιώνει ότι η Βιώσιμη Ανάπτυξη βρίσκεται πλέον ψηλά στην ατζέντα κυβερνήσεων, κοινωνίας και επιχειρήσεων, γεγονός που καθιστά ακόμη πιο επιτακτική την επίτευξη των στόχων που δημιούργησαν το BIAN.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Τον Δεκέμβριο του 2019 η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) δεσμεύτηκε να υλοποιήσει την [Πράσινη Συμφωνία](#), θέτοντας ως εμβληματικό στόχο να καταστεί η Ευρώπη η πρώτη κλιματικά ουδέτερη ήπειρος μέχρι το 2050. Το Συμβούλιο ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (BIAN) παρακολουθεί συστηματικά τις εξελίξεις στα σημαντικά αυτά θέματα για την επιχειρηματική κοινότητα, και συμμερίζεται τις φιλοδοξίες της Ε.Ε., υποστηρίζοντας έμπρακτα τους στόχους και συμμετέχοντας στον δημόσιο διάλογο με τεκμηριωμένες απόψεις. Το 2009 υλοποιήθηκε η πρώτη εκδήλωση με θέμα «Βιώσιμη Ανάπτυξη και Κλιματική Αλλαγή» με κεντρικό ομιλητή τον Sir Nicholas Stern και το 2010 το πρώτο Συμπόσιο με θέμα «ενεργειακά αποδοτικά κτίρια». Το 2011, παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα της μελέτης για τις προοπτικές μείωσης των Αερίων του Θερμοκηπίου στην Ελλάδα, ενώ τον Δεκέμβριο του 2015 συμμετείχε στην καθοριστική για το κλίμα COP 21 από όπου προέκυψε η συμφωνία του Παρισιού. Από το 2016, προωθεί συστηματικά την κυκλική οικονομία στην χώρα, με αφετηρία την παρουσίαση της πρώτης μελέτης το 2016, σε ειδική ενότητα στο συνέδριο «Σχεδιάζουμε το μέλλον – Κερδίζουμε στον διεθνή ανταγωνισμό με πρακτικές λύσεις το 2018 και με τοποθέτηση στο «1^ο Forum Κυκλικής Οικονομίας για την Εθνική Στρατηγική το 2019. Τέλος, το BIAN προωθεί συστηματικά τον απαραίτητο διάλογο και τη συνεργασία, μεταξύ όλων των φορέων, που αποτελεί προϋπόθεση τόσο για την επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας όσο και των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs).

Τι είναι η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία;

Ουσιαστική δέσμευση της Ε.Ε. είναι η υλοποίηση ενός πλήρους πλαισίου μεταστροφής προς μια οικονομία «χαμηλού» άνθρακα, ώστε το 2050 οι εκπομπές Αερίων του Θερμοκηπίου (ΑτΘ) να αντισταθμίζονται από την δέσμευσή τους μέσω φυσικών οικοσυστημάτων και τεχνολογικών λύσεων, δημιουργώντας μηδενικό ισοζύγιο.

Η σημαντική αυτή κλιματική φιλοδοξία, σε συνδυασμό με τη δέσμευση για κοινωνικά δίκαιη μετάβαση και την ανάγκη υλοποίησης επενδύσεων ύψους €1τρισ., συνιστά τον οδικό χάρτη πορείας της Ε.Ε. προς το μέλλον, με πυξίδα τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Μέσω της Πράσινης Συμφωνίας η Ευρωπαϊκή Ένωση ανανεώνει τη δέσμευσή της για την επίτευξη των στόχων της [Συμφωνίας του Παρισιού](#) και συμβάλλει ουσιαστικά στην υλοποίηση της [ατζέντας των Ηνωμένων Εθνών για το 2030](#) και των [Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης](#).

Βασική προϋπόθεση αποτελεί η ανάληψη παρόμοιων δεσμεύσεων και από τις **υπόλοιπες μεγάλες οικονομίες του πλανήτη καθώς**, σύμφωνα με έκθεση του ΟΗΕ ([Emissions Gap Report 2019](#)), **διαπιστώνεται ότι το επίπεδο των παγκόσμιων προσπαθειών είναι ανεπαρκές για την εκπλήρωση των παγκόσμιων κλιματικών στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού**, δηλαδή τον περιορισμό της αύξησης της θερμοκρασίας κάτω από 2°C και κατά προτίμηση κάτω από 1,5°C σε σχέση με τη μέση θερμοκρασία της Γης την περίοδο πριν την βιομηχανική επανάσταση.

Ο στόχος της Ε.Ε. για κλιματική ουδετερότητα μέχρι το 2050 σε συνδυασμό με την δέσμευση για κοινωνικά δίκαιη μετάβαση και την ανάγκη υλοποίησης επενδύσεων ύψους €1τρισ., συνιστά τον οδικό χάρτη πορείας της Ε.Ε. προς τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, οι εκπομπές ΑτΘ συνεχίζουν να αυξάνονται με ρυθμό περίπου 1,5% την τελευταία δεκαετία, την ώρα που για την επίτευξη του στόχου περιορισμού της αύξησης της θερμοκρασίας κάτω από 2°C θα πρέπει να μειωθούν κατά 25% μεταξύ 2018 και 2030. Το ποσοστό μείωσης την ίδια περίοδο αυξάνεται σε 55% για επίτευξη αύξησης της θερμοκρασίας κάτω από 1,5°C.

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποτελεί την απάντηση της Ε.Ε. σε αυτό και παράλληλα, επιβεβαίωση της ιστορικά καταγεγραμμένης πρωτοπορίας της στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Πέραν της σημαντικής συμβολής της στη διαμόρφωση της Συμφωνίας του Παρισιού κατά τη Συνδιάσκεψη των Μερών (COP21) το 2015, την οποία και υπέγραψε συλλογικά αμέσως μετά την οριστικοποίησή της, ήδη το [Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών](#) διανύει την 4^η φάση υλοποίησής του. Ταυτόχρονα, η Ε.Ε. παρουσίασε το 2018 το πλαίσιο πολιτικών με τίτλο «[Καθαρός πλανήτης για όλους](#)» για τον τρόπο επίτευξης της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 (Δ1).

Δ1: Χρονολόγιο των ενεργειών πριν και μετά την Πράσινη Συμφωνία
(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δεκ. 2020)

Ένα χρόνο μετά την υιοθέτηση της Πράσινης Συμφωνίας, τον Δεκέμβριο του 2020, η Ε.Ε. αύξησε τον στόχο μείωσης εκπομπών ΑτΘ από 40% σε τουλάχιστον 55% έως το 2030 ως ενδιάμεσο στόχο επίτευξης του κεντρικού στόχου για κλιματική ουδετερότητα το 2050.

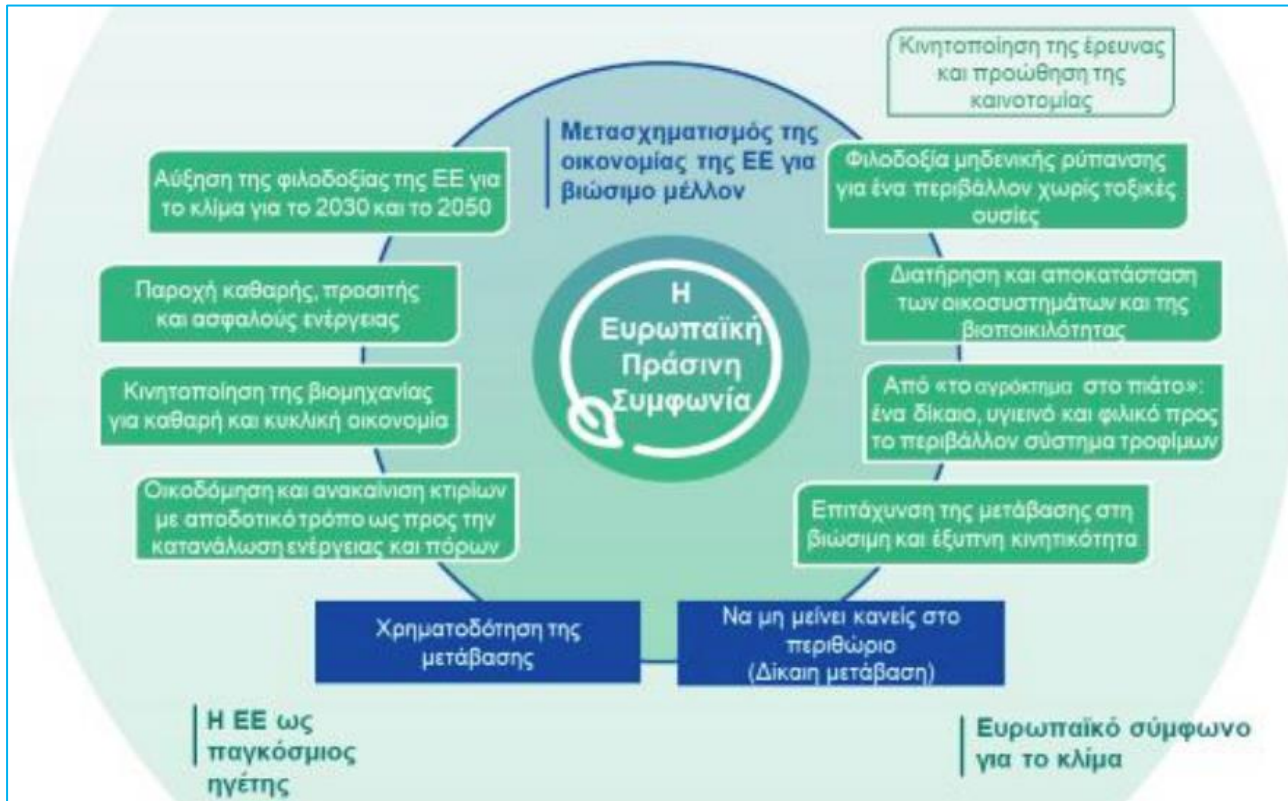
Για την επίτευξη του στόχου της Πράσινης Συμφωνίας, η Ε.Ε. καλείται να υλοποιήσει ένα πολυδιάστατο πλαίσιο μεταρρυθμίσεων σε τομείς με ισχυρή αλληλεπίδραση μεταξύ τους (Δ2). Καθοριστικός παράγοντας επιτυχίας είναι η κλιματική φιλοδοξία της Ε.Ε. να συνδυαστεί με τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των κλάδων που αναλαμβάνουν το συνεχώς αυξανόμενο κόστος μείωσης των εκπομπών ΑτΘ και ολόκληρης της εφοδιαστικής αλυσίδας.

Είναι σημαντικό και οι υπόλοιπες μεγάλες οικονομίες του πλανήτη να αναλάβουν παρόμοιες δεσμεύσεις για το κλίμα, καθώς το επίπεδο των παγκόσμιων προσπαθειών είναι ανεπαρκές για την εκπλήρωση των παγκόσμιων κλιματικών στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού.

Δ2: Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση και χάρτης πορείας για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, Δεκ. 2019)

Οι κυριότερες προκλήσεις

Αύξηση της φιλοδοξίας της Ε.Ε. για το κλίμα

Η Ε.Ε. παρουσίασε τον Σεπτέμβριο του 2019 πρόταση¹ για την αναθεώρηση του στόχου μείωσης των εκπομπών ΑτΘ έως το 2030 κατά 55% σε σύγκριση με το 1990, έναντι στόχου μείωσης κατά 40% που ίσχυε πριν. Έπειτα από δημόσια διαβούλευση που ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2020, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο [υιοθέτησε την πρόταση της Επιτροπής τον Δεκέμβριο του 2020](#), τονίζοντας τη σημασία της κινητοποίησης δημόσιων πόρων και ιδιωτικών κεφαλαίων στη δράση για το κλίμα.

Η εξέλιξη, αν και επί της αρχής θετική, επιτείνει την ανάγκη διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που θα αναλάβουν το επιπλέον κόστος και καθιστά ουσιώδη **την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού μέσω ενός συστήματος αποτελεσματικής τιμολόγησης άνθρακα. Επίσης, καθιστά απαραίτητη τη χρηματοδότηση των επιχειρήσεων ώστε να υλοποιηθούν οι πρόσθετες επενδύσεις που θα απαιτηθούν.**

Σύμφωνα με [εκτιμήσεις της Ε.Ε.](#), για την επίτευξη του νέου στόχου οι ετήσιες επενδύσεις στο ενεργειακό σύστημα θα πρέπει να είναι κατά περίπου €350 δισ. υψηλότερες κατά την επόμενη δεκαετία (2021-2030) σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία (2011-2020). Ωστόσο, τα περιθώρια για πρόσθετες επενδύσεις σε τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών διαφέρουν από κλάδο σε κλάδο, με τις προκλήσεις πλέον να

¹ [COM\(2020\) 562 final](#): Stepping up Europe's 2030 climate ambition - Investing in a climate-neutral future for the benefit of our people

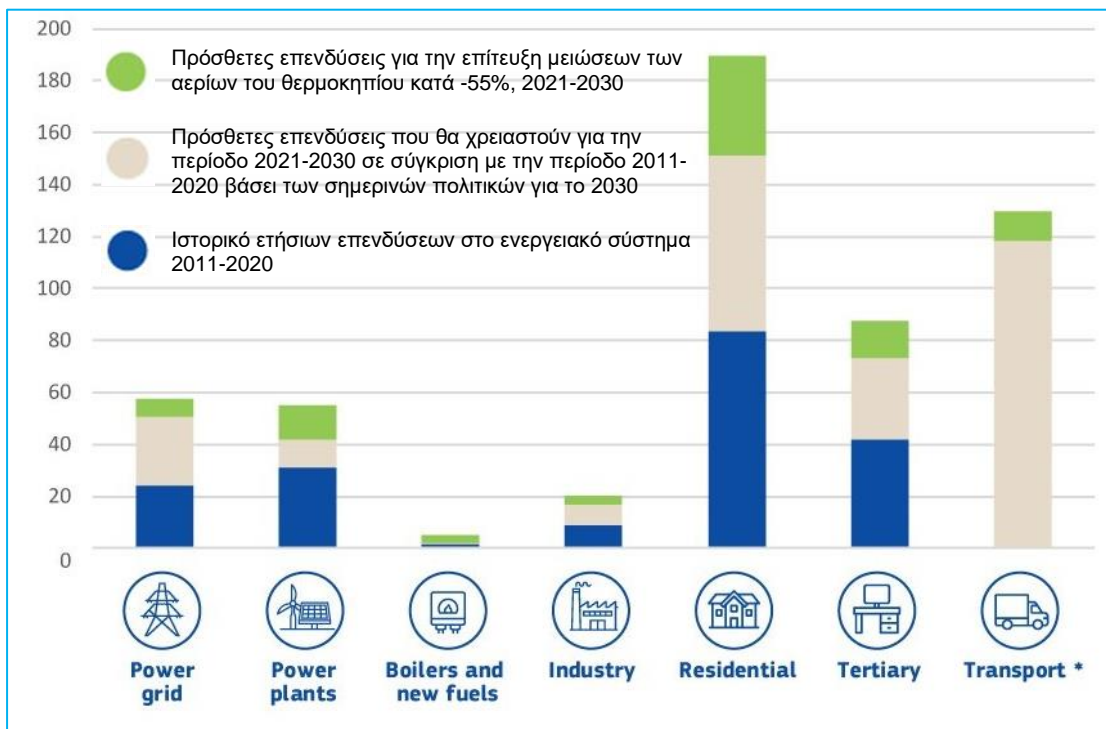
εστιάζονται περισσότερο στις κατοικίες, τις μεταφορές και τις υπηρεσίες και λιγότερο στην παραγωγή και διανομή ενέργειας και τη βιομηχανία (**Δ3**).

Συνολικά, για την επίτευξη του φιλόδοξου στόχου της Ε.Ε. θα απαιτηθούν:

- επάρκεια χρηματοδότησης σε επενδύσεις πράσινης ανάπτυξης,
- δημιουργία κινήτρων σε όλους τους τομείς των αλυσίδων αξίας για τη μείωση των εκπομπών ΑτΘ,
- διασφάλιση της διάθεσης επαρκούς και καθαρής ενέργειας με ανταγωνιστικό κόστος,
- ανάπτυξη ψηφιακών λύσεων προς την επίτευξη των στόχων της Πράσινης Συμφωνίας,
- δημιουργία συνθηκών αύξησης της ζήτησης για προϊόντα χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω ενημέρωσης των τελικών χρηστών και καταναλωτών.

Δ3: Ετήσιος μέσος όρος επενδύσεων κατά την περίοδο 2011-2020 και πρόσθετες επενδύσεις για την περίοδο 2021-30 βάσει των υφιστάμενων πολιτικών και για την επίτευξη μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55%

(Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *Questions & Answers on the 2030 Climate Target Plan*, Σεπ. 2020)

* Στον τομέα των μεταφορών εμφανίζονται μόνο οι πρόσθετες επενδύσεις.

Σε θεσμικό επίπεδο, η επίτευξη της μείωσης εκπομπών ΑτΘ κατά 55% συνεπάγεται την ανάγκη επανεξέτασης και αναθεώρησης σημαντικού μέρους του θεσμικού πλαισίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ενέργεια και το κλίμα.

Εντός του 2021, αναμένεται η αναθεώρηση της Οδηγίας για το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών ([EU Emissions Trading System](#)), του Κανονισμού για τον Επιμερισμό των Προσπαθειών

([Effort Sharing Regulation](#)), της Οδηγίας για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ([Renewable Energy Directive](#)) και της Οδηγίας για την Ενεργειακή Απόδοση ([Energy Efficiency Directive](#)).

Ειδικότερα, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2021 η αναθεώρηση του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών και η εφαρμογή ενός μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα, αποτελούν δύο κύρια ζητήματα που αλλάζουν ριζικά τον τρόπο αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής στην Ε.Ε. και αναλύονται στη συνέχεια.

Η αύξηση της φιλοδοξίας της Ε.Ε. για το κλίμα επιτείνει την ανάγκη διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που θα αναλάβουν το επιπλέον κόστος και καθιστά ουσιώδη την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού μέσω ενός συστήματος αποτελεσματικής τιμολόγησης άνθρακα.

Αναθεώρηση του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών

Το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) της Ε.Ε. θέτει περιορισμούς στις ποσότητες ΑτΘ που μπορούν να εκπέμπουν οι ενεργοβόρες βιομηχανίες, οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας και οι αεροπορικές εταιρείες. Το ανώτατο όριο μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, προκειμένου να μειωθούν σταδιακά οι συνολικές ποσότητες εκπομπών.

Οι εκπομπές που καλύπτει το ΣΕΔΕ ανέρχονται στο 40% περίπου των συνολικών εκπομπών ΑτΘ της Ε.Ε., ενώ το υπόλοιπο 60% καλύπτεται από τον [Κανονισμό για τον Επιμερισμό των Προσπαθειών](#), ο οποίος προβλέπει δεσμευτικούς στόχους μείωσης των εκπομπών για τα κράτη μέλη σε τομείς που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΣΕΔΕ για την περίοδο 2021-2030. Επίσης, για την αντιμετώπιση των ανισοροπιών προσφοράς και ζήτησης στο ΣΕΔΕ², λειτουργεί από το 2019 αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς ([Market Stability Reserve](#)).

Σύμφωνα με την έκθεση προόδου της Ε.Ε. αναφορικά με τη δράση για το κλίμα³, το 2019 οι εκπομπές από εγκαταστάσεις των χωρών που συμμετέχουν στο ΣΕΔΕ μειώθηκαν κατά 9,1% σε σύγκριση με το 2018, κυρίως λόγω του περιορισμού των εκπομπών στον τομέα της ενέργειας (15%), ως αποτέλεσμα της μεγαλύτερης χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) και φυσικού αερίου.

Στο πλαίσιο της αναθεώρησης του στόχου μείωσης των εκπομπών ΑτΘ, η Ε.Ε. θα επανεξετάσει τον τρόπο εφαρμογής του ΣΕΔΕ, καθώς και το αποθεματικό σταθερότητας της αγοράς, διερευνώντας, μεταξύ άλλων⁴:

² Το 2013, το πλεόνασμα δικαιωμάτων εκπομπών άγγιξε περίπου τα 2,1 δισ. δικαιώματα, προκαλώντας σημαντική μείωση της τιμής του άνθρακα. Με το αποθεματικό σταθερότητας της αγοράς αποσύρθηκε από την αγορά ένα ποσοστό των δικαιωμάτων του ΣΕΔΕ, ώστε να χρησιμοποιηθεί ως αποθεματικό σε περίπτωση που ο συνολικός αριθμός δικαιωμάτων υπερβεί ένα ορισμένο ανώτατο όριο. Στην αντίθετη περίπτωση, τα δικαιώματα θα επιστραφούν στην αγορά. Βλ. σχετική απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου [εδώ](#).

³ [Kick-starting the journey towards a climate-neutral Europe by 2030](#), EU Climate Action Progress Report, November 2020

⁴ Βλ. European Commission, Published initiatives: [Climate change – updating the EU emissions trading system \(ETS\)](#)

- το ποσοστό μείωσης των δικαιωμάτων εκπομπών κατά την περίοδο 2021-2030, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά επίπεδα εκπομπών και τις πιθανές επιπτώσεις στο αποθεματικό σταθερότητας της αγοράς,
- τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του ΣΕΔΕ και την ένταξη σε αυτό των θαλάσσιων μεταφορών, των οδικών μεταφορών και του κτιριακού τομέα,
- την παροχή μεγαλύτερων κινήτρων για επενδύσεις σε τεχνολογίες μείωσης των εκπομπών, μέσω του Ταμείου Καινοτομίας,
- την εφαρμογή νέων μέτρων για την αποφυγή διαρροής άνθρακα, όπως ο μηχανισμός συνοριακής προσαρμογής άνθρακα, σε σχέση με τα ήδη υπάρχοντα μέτρα και κυρίως τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων.

Οι πολιτικές που θα προωθηθούν από την Ε.Ε. θα πρέπει να σχεδιαστούν προσεκτικά ώστε:

- **να εξασφαλίζουν την αναλογική συμβολή όλων των κλάδων στην επίτευξη των κλιματικών στόχων**, τόσο αυτών που υπάγονται στο ΣΕΔΕ, όσο και εκείνων εκτός ΣΕΔΕ,
- **να αποφευχθεί ο κίνδυνος αύξησης του κόστους άνθρακα μετά από τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής του ΣΕΔΕ**. Προς αυτή την κατεύθυνση, η Ε.Ε. θα πρέπει να εξετάσει τη λειτουργία ενός ξεχωριστού παράλληλου συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών,
- **κατά τη διάθεση των εσόδων από το ΣΕΔΕ να δίνεται προτεραιότητα σε τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών για τη βιομηχανία,**
- **όποια πρόσθετα μέτρα εφαρμοστούν για την αποφυγή του κινδύνου διαρροής άνθρακα, να καλύπτουν τον κίνδυνο απώλειας εξαγωγών λόγω του αυξημένου κόστους άνθρακα.**

Εφαρμογή του Μηχανισμού Συνοριακής Προσαρμογής Άνθρακα

Όσο η Ε.Ε. θα αυξάνει την διαφορά των κλιματικών στόχων της έναντι των ανταγωνιστικών της οικονομιών που δεν έχουν αναλάβει παρόμοιες δεσμεύσεις, ο κίνδυνος μεταφοράς επενδύσεων, νέων ή και υφιστάμενων, εκτός Ε.Ε. θα γίνεται πιο ορατός. Πέραν των οικονομικών και κοινωνικών συνεπειών, κάτι τέτοιο πλήττει και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, αφού η παραγωγή μεταφέρεται σε χώρες χωρίς περιορισμούς εκπομπών. Για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων η Ε.Ε. εξετάζει την εφαρμογή ενός μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα με στόχο να ενσωματώσει σε προϊόντα το κόστος που θα είχαν εάν είχαν παραχθεί υπό το καθεστώς μείωσης εκπομπών της Ε.Ε.

Η εφαρμογή ενός μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα θα πρέπει συνδυαστικά με το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών να αποτελέσουν ικανή ομπρέλα προστασίας και αντιστάθμισης του κόστους που αναλαμβάνουν οι κλάδοι που επηρεάζονται.

Προς τούτο απαιτείται:

- **ο μηχανισμός να είναι συμπληρωματικός με τα υπάρχοντα μέτρα προστασίας που προβλέπει το Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών,**
- **να λαμβάνεται υπόψη πέραν των εισαγωγών και η διασφάλιση των εξαγωγών προς χώρες εκτός Ε.Ε.,**

- να λαμβάνεται υπόψη το συνολικό κόστος εκπομπών ΑτΘ, συνυπολογίζοντας και τις έμμεσες εκπομπές⁵,
- να διασφαλίζεται η συμμόρφωση με τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου,
- να αποφευχθούν πρακτικές που θα μπορούσαν να παρακάμψουν τον μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα (π.χ. αντικατάσταση εισαγωγών πρώτων υλών με εισαγωγές ενδιάμεσων αγαθών).

Ο επιτυχής σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός αποτελεσματικού μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής άνθρακα αποτελεί περίπλοκο εγχείρημα που πρέπει εξ αρχής να σχεδιαστεί σωστά για να αποδώσει τα αναμενόμενα. Προϋποθέτει εμπειριστατωμένη ανάλυση και αξιολόγηση των επιπτώσεων εφαρμογής του σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας κάθε κλάδου, καθώς και την αξιολόγηση εφαρμογής και εναλλακτικών μέτρων όπως ο φόρος κατανάλωσης και τα συμβόλαια διαφοράς (contracts for difference), ώστε να αξιολογηθεί η βέλτιστη λύση, ιδιαίτερα για κλάδους με πιο περίπλοκες αλυσίδες αξίας προσανατολισμένες στις εξαγωγές.

Για τη χώρα μας είναι ιδιαίτερα κρίσιμο να σχεδιαστεί και να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο μηχανισμός συνοριακής προσαρμογής άνθρακα, αφού, λόγω γεωγραφικής θέσης, υπάρχει ιδιαίτερη έκθεση στον κίνδυνο «διαρροής άνθρακα».

Όσο η Ε.Ε. θα αυξάνει την διαφορά των κλιματικών στόχων της έναντι των ανταγωνιστικών της οικονομιών που δεν έχουν αναλάβει παρόμοιες δεσμεύσεις, ο κίνδυνος μεταφοράς επενδύσεων, νέων ή και υφιστάμενων εκτός Ε.Ε. θα γίνεται πιο ορατός. Για τη χώρα μας είναι ιδιαίτερα κρίσιμο να σχεδιαστεί και να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο μηχανισμός συνοριακής προσαρμογής άνθρακα, αφού, λόγω γεωγραφικής θέσης, υπάρχει ιδιαίτερη έκθεση στον κίνδυνο «διαρροής άνθρακα».

Η κλιματική αλλαγή εντείνει την ανάγκη λήψης μέτρων προσαρμογής

Η κλιματική αλλαγή έχει ήδη επιπτώσεις σε παγκόσμια κλίμακα, οι οποίες θα συνεχίσουν για δεκαετίες, ακόμα και αν σταματούσαν σήμερα οι εκπομπές ΑτΘ. Η Ευρώπη θερμαίνεται περισσότερο από το μέσο όρο του πλανήτη και, εντός Ευρώπης, επιβαρύνεται δυσανάλογα ο Νότος.

Στην Πράσινη Συμφωνία μαζί με το [σχέδιο της νέας Ευρωπαϊκής στρατηγική για την προσαρμογή](#) παρουσιάστηκε και η [έκθεση του Joint Research Center](#), όπου καταγράφονται αυξημένα επίπεδα κινδύνου και αναμενόμενων επιπτώσεων για τις περιοχές της Νότιας Ευρώπης και της Μεσογείου:

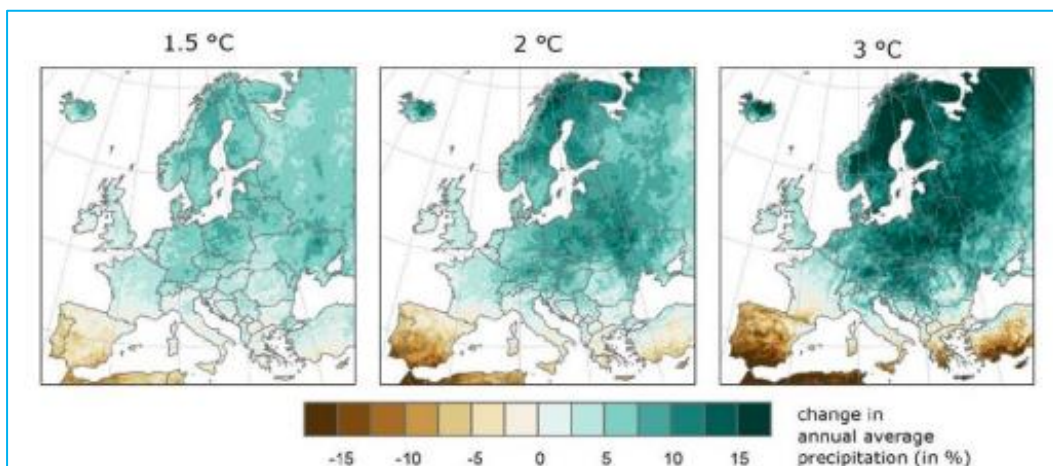
⁵ Για το κόστος των έμμεσων εκπομπών βλ. αναλυτικά: [EU ETS Handbook](#), 2015

- Η συχνότητα εμφάνισης συνθηκών καύσωνα αυξάνεται στη Νότια Ευρώπη. Η έκθεση του ανθρώπου σε έντονους καύσωνες εκτιμάται πως μπορεί να αυξηθεί κατά 30 φορές σε υψηλότερα γεωγραφικά πλάτη, και 40 έως 50 φορές σε χώρες της Νότιας Ευρώπης (π.χ. Ισπανία και Ελλάδα).
- Η διαθεσιμότητα του νερού αναμένεται να μειωθεί στις περιοχές της Νότιας Ευρώπης ενώ αντιστρόφως οι υδάτινοι πόροι στη Βόρεια Ευρώπη θα αυξηθούν (Δ4).
- Εκ των συνολικών απωλειών λόγω ξηρασίας σχεδόν το ήμισυ θα συμβεί στις μεσογειακές χώρες της Ε.Ε., σε σύγκριση με το 40% που είναι σήμερα.
- Η αύξηση του κινδύνου πυρκαγιάς είναι ισχυρότερη σε χαμηλότερα γεωγραφικά πλάτη.

Η κλιματική αλλαγή έχει ήδη επιπτώσεις σε παγκόσμια κλίμακα, οι οποίες θα συνεχίσουν για δεκαετίες, ακόμα και αν σταματούσαν σήμερα οι εκπομπές ΑτΘ. Η Ευρώπη θερμαίνεται περισσότερο από το μέσο όρο του πλανήτη και, εντός Ευρώπης, επιβαρύνεται δυσανάλογα ο Νότος.

Δ4: Εκτιμώμενη μεταβολή μέσης ετήσιας βροχόπτωσης μετά από αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της γης κατά 1,5°C, 2°C και 3°C (E.E. - Joint Research Center, *Climate change impacts and adaptation in Europe, 2020*)

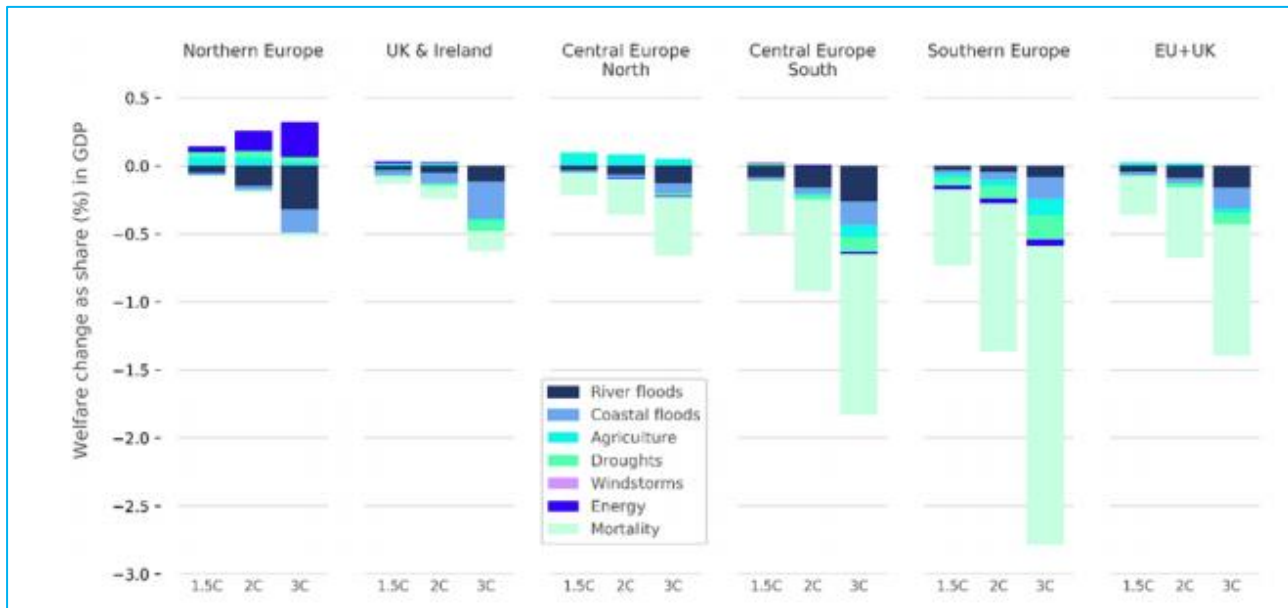

Συνολικά, οι απώλειες του επιπέδου ζωής, εκφρασμένες ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), για τη Νότια Ευρώπη, εκτιμώνται ως οι σημαντικότερες έναντι κάθε άλλης γεωγραφικής περιοχής της Ε.Ε. (Δ5).

Με βάση τα παραπάνω, κρίνεται σημαντική η διαμόρφωση κοινής προσέγγισης στην προσαρμογή, μέσω συνεργασίας των χωρών της Μεσογείου για την διεκδίκηση αυξημένων κεφαλαίων αντιμετώπισης, κατ' αντιστοιχία της αυξημένης τρωτότητας που παρουσιάζει η περιοχή.

Δ5: Εκτιμώμενη απώλεια ευημερίας ως ποσοστό του ΑΕΠ μετά από αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της γης κατά 1,5°C, 2°C και 3°C (E.E. - Joint Research Center, *Climate change impacts and adaptation in Europe*, 2020)

Μια τέτοια σύμπραξη – συνεργασία:

- θα συμβάλλει στην ανάδειξη εντός της Ε.Ε. του ρίσκου και της αυξημένης τρωτότητας στην οποία εκτίθεται η περιοχή της Μεσογείου, παρά τη μικρή συμμετοχή των χωρών αυτής στις εκπομπές ΑτΘ,
- θα τροφοδοτήσει την ανάπτυξη κοινών πρακτικών αξιολόγησης και αντιμετώπισης των κοινών κινδύνων της περιοχής από την κλιματική αλλαγή καθώς και των απαραίτητων συνεργασιών για την αντιμετώπισή τους,
- θα βοηθήσει στη διεκδίκηση δικαιότερης κατανομής των σχετικών προϋπολογισμών της Ε.Ε., κατ' αναλογία με την αυξημένη τρωτότητα στην κλιματική αλλαγή και τον συνεπαγόμενο κίνδυνο ανισοβαρούς μείωσης του επιπέδου ζωής των κατοίκων της περιοχής της Μεσογείου.

Μια παρόμοια δομή συνεργασίας θα επιτρέψει και στη χώρα μας να αντιμετωπίσει αποτελεσματικότερα ζητήματα, όπως η προστασία υποδομών από φυσικές καταστροφές, οι εναλλακτικές καλλιέργειες που μπορούν να ανταποκριθούν στις νέες κλιματικές συνθήκες και τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης από έντονα φαινόμενα (πλημμύρες, πυρκαγιές κ.α.).

Κινητοποίηση της βιομηχανίας για μια καθαρή και κυκλική οικονομία

Η ανάγκη μείωσης του αποτυπώματος της κατανάλωσης γίνεται συνεχώς πιο επιτακτική. Το 2050, με τον παγκόσμιο πληθυσμό να πλησιάζει τότε τα 9,7 δισ., η συντήρηση του σύγχρονου τρόπου ζωής ως έχει, θα απαιτεί την κατανάλωση σχεδόν τριών πλανητών σε φυσικούς πόρους⁶.

Η κυκλική οικονομία, ένα [εκ σχεδιασμού επανορθωτικό και αναγεννητικό πλαίσιο οικονομίας](#), στηρίζεται στην αποδοτική αξιοποίηση και επαναχρησιμοποίηση των πόρων εντός των ορίων του πλανήτη, στην

⁶ Πηγή: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/>

επιμήκυνση του κύκλου ζωής προϊόντων και υλικών και στη δημιουργία λιγότερων, αλλά με μεγαλύτερη αξία αποβλήτων.

Η Πράσινη Συμφωνία επιδιώκει τη διαρκή αναβάθμιση ενός **κυκλικού μοντέλου ανάπτυξης και οικονομίας** ως μοχλό προώθησης της κλιματικής ουδετερότητας και καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής, ανάγοντας την κυκλική οικονομία σε στρατηγική προτεραιότητα της Ε.Ε. για την ενίσχυση της βιωσιμότητας και ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Ήδη, από το 2015, το [πρώτο ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία](#) προβλέπει 54 δράσεις με τις οποίες προωθούνται μέτρα στους τομείς της παραγωγής, κατανάλωσης και διαχείρισης αποβλήτων και της αγοράς δευτερογενών πρώτων υλών. Το αρχικό αυτό σχέδιο δράσης εμπλουτίστηκε το 2018 με πρόσθετα μέτρα, μεταξύ των οποίων η στρατηγική της Ε.Ε. για τις πλαστικές ύλες και το πλαίσιο παρακολούθησης για την κυκλική οικονομία.

Το 2050 για την παγκόσμια κατανάλωση φυσικών πόρων θα χρειάζονται σχεδόν 3 πλανήτες. Η προώθηση της κυκλικής οικονομίας στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την αντιστροφή της κλιματικής αλλαγής και την ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων εντός των ορίων του πλανήτη.

Το 2020 δημοσιεύτηκε το [νέο ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία](#), με περισσότερο φιλόδοξους στόχους για την προώθηση αρχών βιωσιμότητας στην παραγωγή και κατανάλωση, αλλά και τον διεθνή ρόλο της Ε.Ε. στην υλοποίηση πολιτικών κυκλικής οικονομίας. Μεταξύ των δράσεων που ξεχωρίζουν, είναι η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου για τις απαιτήσεις βιωσιμότητας και κυκλικότητας των προϊόντων (πολιτική για βιώσιμα προϊόντα), η ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών με την τεκμηρίωση των περιβαλλοντικών ισχυρισμών και η υποχρεωτική εφαρμογή για όλα τα κράτη μέλη πράσινων κριτηρίων σε δημόσιες συμβάσεις.

Οφέλη από την εφαρμογή του κυκλικού μοντέλου οικονομίας:

- **Θετικός αντίκτυπος σε κλίμα & περιβάλλον:** Τα μέτρα για τη διαχείριση των αποβλήτων του πρώτου σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία εκτιμάται ότι θα οδηγήσουν σε **μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 600 εκατομμύρια τόνους** μεταξύ 2015 και 2035⁷.
- **Ανάπτυξη και θέσεις εργασίας:** Η προώθηση της κυκλικής οικονομίας μπορεί να **αυξήσει το ΑΕΠ της Ε.Ε. κατά 0,5% έως το 2030**, με τη **δημιουργία περίπου 700.000 νέων θέσεων εργασίας**⁸.

⁷ Εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την τροποποίηση Οδηγίας 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα.

⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή COM(2020) 98 final.

- **Εξοικονόμηση δαπανών & ενεργειακού κόστους για τις επιχειρήσεις:** Η επιλογή του κυκλικού μοντέλου μπορεί να αποφέρει στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ετήσια **εξοικονόμηση της τάξεως του 12% έως 23% του καθαρού κόστους των υλικών**⁹. Τα μεγέθη αυτά είναι σημαντικά για την ανταγωνιστικότητα και την κερδοφορία των επιχειρήσεων αν αναλογιστεί κανείς ότι οι εταιρείες του μεταποιητικού κλάδου στην Ε.Ε. δαπανούν κατά μέσο όρο περίπου το 40% σε υλικά¹⁰.
- **Προστασία από ανεπάρκεια πόρων & ασφάλεια εφοδιαστικής αλυσίδας:** Η αναβάθμιση της κυκλικής οικονομίας θα **συγκρατήσει τον υψηλό εφοδιαστικό κίνδυνο σε πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας** και θα συμβάλει στη διατήρηση της χρήσης πόρων εντός των ορίων του πλανήτη. Ένα αποτελεσματικότερο μοντέλο κυκλικής οικονομίας εκτιμάται ότι θα προκαλέσει **μείωση 17% έως 24% στην χρήση πόρων μέχρι το 2030**¹¹.
- **Καινοτόμα & υψηλής ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες:** Κυκλική οικονομία και καινοτομία είναι έννοιες αλληλένδετες. Η μετάβαση σε μία κυκλική οικονομία **ενθαρρύνει την αναζήτηση καινοτόμων λύσεων** για την αναπροσαρμογή των συστημάτων παραγωγής και κατανάλωσης, τη μείωση αποβλήτων μέσω βιομηχανικής συμβίωσης και τον σχεδιασμό προϊόντων που μεγιστοποιεί την αξία τους πριν καταστούν απόβλητα. Επίσης δημιουργεί ευκαιρίες για νέα επιχειρηματικά μοντέλα όπως είναι η οικονομία διαμοιρασμού και το μοντέλο «το προϊόν ως υπηρεσία».

Σε εθνικό επίπεδο, παρά τις επί μέρους καθυστερήσεις, η χώρα μας κινητοποιείται σταθερά τα τελευταία χρόνια στην προώθηση των σημαντικών ευρωπαϊκών τομών στην κυκλική οικονομία. Το 2018 ενέκρινε την [Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία](#), ενώ έχει κάνει σημαντικά βήματα στην προσαρμογή του ρυθμιστικού της πλαισίου, με την υιοθέτηση του νέου [Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων 2020-2030 \(ΕΣΔΑ\)](#) και την προώθηση σειράς νομοθετημάτων για τη σύγκληση με τους ευρωπαϊκούς στόχους, με πιο πρόσφατα παραδείγματα το Νόμο 4736/2020 για τον περιορισμό των πλαστικών μιας χρήσης και το Σχέδιο Νόμου για την προώθηση της ανακύκλωσης που πρόσφατα τέθηκε σε [δημόσια διαβούλευση](#).

Σύμφωνα και με την τελευταία έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2019 για την [επισκόπηση της εφαρμογής της περιβαλλοντικής πολιτικής](#) (ΕΕΠΠ), η Ελλάδα έχει σημειώσει πρόοδο στον τομέα της κυκλικής οικονομίας σε σχέση με την προηγούμενη ΕΕΠΠ του 2017, ενώ της αναγνωρίζονται και ορθές πρακτικές όπως η σύσταση εθνικού φόρουμ για την κυκλική οικονομία με τη συμμετοχή παραγωγικών και κοινωνικών φορέων.

Η διαδικασία, ωστόσο, της εθνικής μετάβασης σε ένα κυκλικό μοντέλο ανάπτυξης εξακολουθεί να αντιμετωπίζει **ισχυρές προκλήσεις**. Οι επιδόσεις της Ελλάδας **υπολείπονται του μέσου όρου της Ε.Ε. σε βασικούς τομείς (Δ6)**, όπως η **μείωση των αποβλήτων** [Παραγόμενα αστικά απόβλητα ανά κάτοικο: Ελλάδα 515 kg (2018) – Ε.Ε. 502 kg (2019)], η **ανακύκλωση υλικών** [(Ποσοστό ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων: Ελλάδα 20,1 (2018) – ΕΕ 47,6 (2019)], η **ενσωμάτωση δευτερογενών υλικών** [Κυκλικός ρυθμός χρήσης υλικών - % επί της συνολικής χρήσης υλικών: Ελλάδα 4,2 % (2019) – Ε.Ε. 12,4 % (2019)] και η **οικοκαινοτομία** [Δείκτης οικοκαινοτομίας: Ελλάδα 75 (2019) – ΕΕ 100 (2019)].

⁹ European Parliamentary Research Service: <https://www.europarl.europa.eu/thinktank/infographics/circulareconomy/public/index.html>

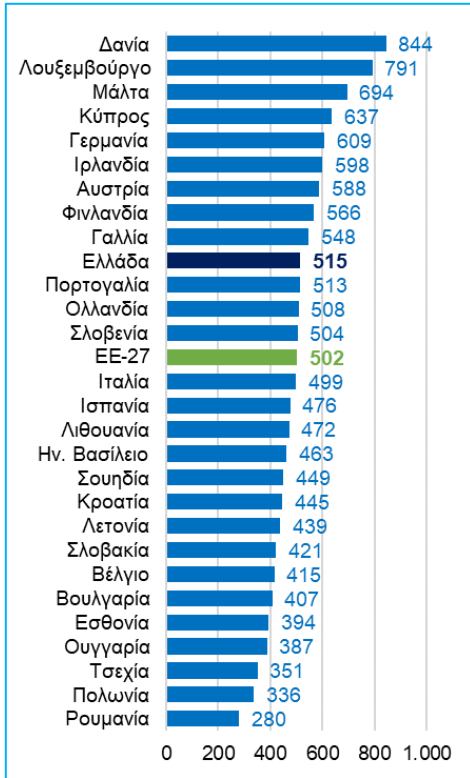
¹⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή COM(2020) 98 final.

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή: https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/sites/horizon2020/files/ce_booklet.pdf

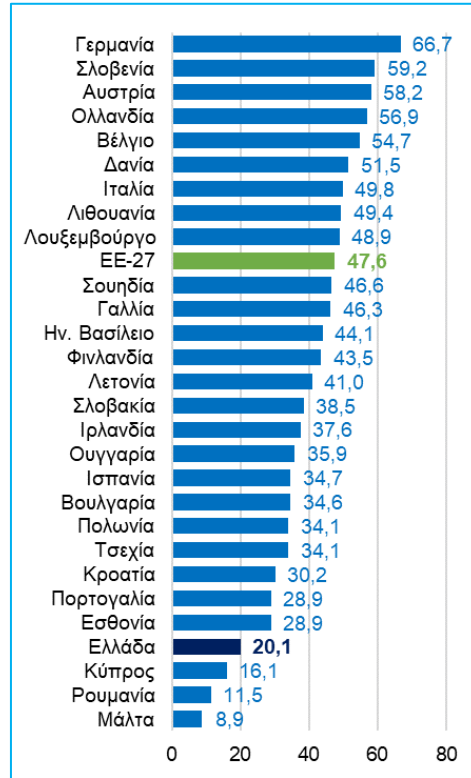

Δ6: Παραγόμενα αστικά απόβλητα, ποσοστό ανακύκλωσης και χρήση δευτερογενών υλικών
(Eurostat, 2019 ή τελευταίο διαθέσιμο έτος)

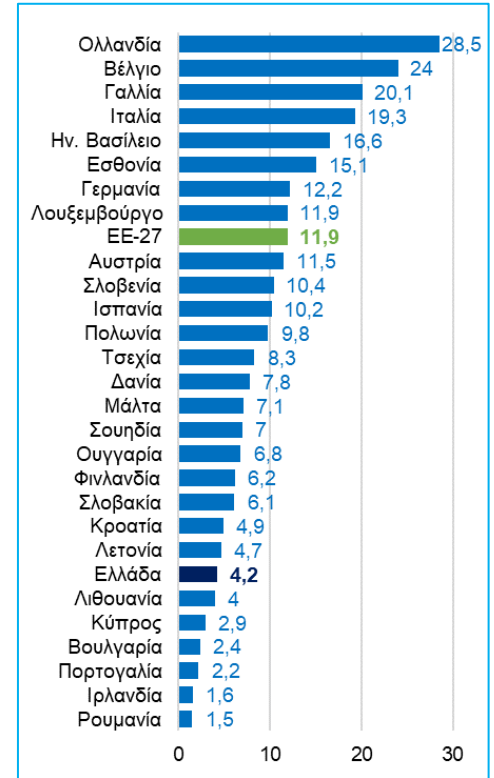
Παραγόμενα αστικά απόβλητα (Kg ανά κάτοικο)

Ποσοστό ανακύκλωσης αστικών αποβλήτων

Ποσοστό χρήσης δευτερογενών υλικών

Η αντιστροφή της υστέρησης των εθνικών επιδόσεων μέσω υιοθέτησης της κυκλικής οικονομίας από επιχειρήσεις και κοινωνία θα συμβάλει καθοριστικά:

- Στην αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων για την πράσινη μετάβαση, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.
- Στην ανάπτυξη της αγοράς και την ενίσχυση της καινοτομίας και ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων με την προώθηση επιχειρηματικών μοντέλων απεξαρτημένων από την εφοδιαστική ανασφάλεια και το υψηλό κόστος προμήθειας πρώτων υλών και ανορθολογικής διαχείρισης φυσικών πόρων.
- Στην αξιοποίηση δευτερογενών υλών στην παραγωγική διαδικασία και τον σχεδιασμό προϊόντων στη βάση ενιαίων προδιαγραφών, δίνοντας λύσεις στην αναποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων.
- Στη μεταστροφή του καταναλωτικού μοντέλου σε κυκλικές και βιώσιμες λύσεις, με θετικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Η Ελλάδα καταγράφει χαμηλές επιδόσεις έναντι των ευρωπαϊκών σε σημαντικούς τομείς της κυκλικής οικονομίας, όπως η διαχείριση αποβλήτων. Η κυκλική οικονομία θα πρέπει να αξιοποιηθεί ως το σύγχρονο οικονομικό μοντέλο της χώρας για την προσέλκυση επενδύσεων, την ανάπτυξη της αγοράς, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την παραγωγή αξίας για περιβάλλον και κοινωνία.

Έναρξη ενός «κύματος ανακαινίσεων» για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων

Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων, είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες για την επίτευξη του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας και της απαλλαγής της Ε.Ε. από τον άνθρακα, καθώς σε αυτά αναλογεί το 40% της κατανάλωσης ενέργειας και περισσότερο από το 1/3 των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου¹².

Για τον λόγο αυτό, η Ε.Ε. έχει συμπεριλάβει στις πολιτικές και δράσεις της Πράσινης Συμφωνίας τη [στρατηγική για ένα «Κύμα Ανακαινίσεων»](#), η οποία στοχεύει σε:

- **διπλασιασμό του ποσοστού ενεργειακών ανακαινίσεων μέχρι το 2030** (από 1% σε 2%), δηλαδή σε ανακαίνιση 35 εκατομμυρίων κτιρίων,
- **μείωση των εκπομπών των κτιρίων κατά 60%** (από 456 MtCO₂eq σε 161 MtCO₂eq), **της τελικής κατανάλωσης ενέργειας στα κτίρια κατά 14%** (από 374 MtCO₂eq σε 321 MtCO₂eq) **και της κατανάλωσης ενέργειας για θέρμανση και ψύξη κατά 18%** (από 318 MtCO₂eq σε 259 MtCO₂eq).

Μέσω της στρατηγικής «Κύμα Ανακαινίσεων» η Ε.Ε. προωθεί τη ριζική ανακαίνιση δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων, την απεξάρτηση από τον άνθρακα για ψύξη και θέρμανση των κτιρίων και τον περιορισμό της ενεργειακής φτώχειας.

Για την υλοποίηση των στόχων της νέας στρατηγικής της Ε.Ε. για την ανακαίνιση του κτιριακού αποθέματος ένα σημαντικό μέρος του επενδυτικού σχεδίου της Πράσινης Συμφωνίας, περιλαμβανομένων των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης, θα διατεθεί σε δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων.

Τα κράτη – μέλη μέσω των [εθνικών μακροπρόθεσμων στρατηγικών ανακαίνισης](#) θα διαμορφώσουν δράσεις και πολιτικές και θα κατευθύνουν πόρους προς αυτό τον σκοπό. Στην Ελλάδα τέθηκε τον Δεκέμβριο του 2020 σε δημόσια διαβούλευση η νέα [Μακροπρόθεσμη Στρατηγική για την Ανακαίνιση του Εθνικού Κτιριακού Αποθέματος](#), η οποία αποτελεί συνέχεια των αντίστοιχων εκθέσεων του [2014](#) και του [2018](#). Η στρατηγική αυτή ενσωματώνει τους στόχους του ΕΣΕΚ για το 2030 (ενεργειακή αναβάθμιση του 12-15% των κτιρίων) και αφορά σε κτίρια του οικιακού και του τριτογενούς ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.

¹² Βλ. ΕΕ, [Οικοδόμηση και Ανακαίνιση](#), Δεκ. 2019 και [Ανακοίνωση της Επιτροπής COM\(2020\) 662 final: A Renovation Wave for Europe - greening our buildings, creating jobs, improving lives](#)

Επικεντρώνεται κυρίως στην αντικατάσταση συστημάτων πετρελαίου με φυσικό αέριο, ηλεκτρισμό και αντλίες θερμότητας, καθώς και σε ανακαινίσεις στο κέλυφος των κτιρίων.

Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες για την επίτευξη του στόχου απαλλαγής της Ε.Ε. από τον άνθρακα, καθώς σε αυτά αναλογεί το 40% της κατανάλωσης ενέργειας και περισσότερο από το 1/3 των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας

Η Ε.Ε. μέσω της [στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα](#) αναγνωρίζει την καθοριστική σημασία που έχει η διατήρηση και η προστασία της βιοποικιλότητας για τη ζωή, αλλά και για την οικονομία και τις επιχειρήσεις καθώς εκτιμά ότι το 1/2 του παγκόσμιου ΑΕΠ εξαρτάται από τη φύση. Με την εν λόγω στρατηγική, η Ε.Ε. στοχεύει να θέσει την Ευρώπη σε τροχιά οικολογικής ανάκαμψης μέχρι το 2030.

Ειδικότερα, οι στόχοι της Στρατηγικής της Ε.Ε. για τη βιοποικιλότητα περιλαμβάνουν:

- τον καθορισμό προστατευόμενων περιοχών τουλάχιστον για το 30% των εδαφών και το 30% των θαλασσών στην Ευρώπη, με νομικά δεσμευτικούς στόχους για την αποκατάσταση της φύσης το 2021, που θα εξασφαλίζουν αυστηρότερη προστασία των δασών της Ε.Ε.,
- την αποκατάσταση των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων στην ξηρά και τη θάλασσα σε ολόκληρη την Ευρώπη με αύξηση της βιολογικής γεωργίας, μείωση της χρήσης και των επιβλαβών επιπτώσεων των φυτοφαρμάκων κατά 50% έως το 2030, αποκατάσταση τουλάχιστον 25.000 χλμ. ποταμών της Ε.Ε. σε κατάσταση ελεύθερης ροής και φύτευση 3 δισεκατομμυρίων δέντρων έως το 2030,
- την αποδέσμευση €20 δισ. ετησίως για τη βιοποικιλότητα μέσω διαφόρων πηγών, τόσο από τα ταμεία της Ε.Ε. όσο και από πηγές εθνικής και ιδιωτικής χρηματοδότησης, ενώ ταυτόχρονα το φυσικό κεφάλαιο και η βιοποικιλότητα θα συνεκτιμώνται στις επιχειρηματικές πρακτικές.

Παράλληλα, η αποκατάσταση της φύσης θα αποτελέσει κεντρικό στοιχείο του σχεδίου ανάκαμψης της Ε.Ε. από την πανδημία του κορωνοϊού, καθώς θα δημιουργηθούν άμεσες επιχειρηματικές και επενδυτικές ευκαιρίες για την αποκατάσταση της οικονομίας της Ε.Ε. Το επιχειρηματικό ενδιαφέρον για τη βιοποικιλότητα εστιάζεται στα εξής σημεία:

- οι τρεις βασικοί οικονομικοί κλάδοι που εξαρτώνται και συνεπώς θα έχουν τα μεγαλύτερα οφέλη από τη Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα είναι οι κατασκευές, η γεωργία και ο κλάδος τροφίμων και ποτών,
- εκτιμάται αύξηση των ετήσιων κερδών του κλάδου των θαλασσινών προϊόντων κατά τουλάχιστον €49 δισ. μέσω της διατήρησης των θαλάσσιων αποθεμάτων, καθώς και

εξοικονόμηση περίπου €50 δισ. ετησίως για τον ασφαλιστικό κλάδο από τη μείωση των ζημιών από πλημμύρες μέσω της προστασίας των παράκτιων υγροβιότοπων,

- τα **οφέλη** του δικτύου προστασίας της φύσης **Natura 2000** εκτιμώνται **μεταξύ €200 - €300 δισ.** ετησίως,
- από το 30% του προϋπολογισμού της Ε.Ε. που διατίθεται στη δράση για το κλίμα, σημαντικό ποσοστό θα επενδύεται στη βιοποικιλότητα και σε λύσεις που βασίζονται στη φύση, ενώ **αναμένεται να δημιουργηθούν έως και 500 χιλ. θέσεις εργασίας.**

Η ετήσια έκθεση εκτίμησης κινδύνου του World Economic Forum κατατάσσει την απώλεια βιοποικιλότητας και την κατάρρευση των οικοσυστημάτων ως μια από τις κυριότερες απειλές που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα τα επόμενα δέκα χρόνια.

Επιπρόσθετα, η βιοποικιλότητα και η ανάσχεση των απωλειών στη φύση απασχολούν την επιχειρηματική κοινότητα σε παγκόσμιο επίπεδο. Η [ετήσια έκθεση εκτίμησης κινδύνου του World Economic Forum](#) κατατάσσει την απώλεια βιοποικιλότητας και την κατάρρευση των οικοσυστημάτων ως μια από τις κυριότερες απειλές που θα αντιμετωπίσει η ανθρωπότητα τα επόμενα δέκα χρόνια. Στη βάση αυτή αναγνωρίζεται διεθνώς¹³ ότι:

- η ανάγκη δημιουργίας ισχυρών εθνικών συμφωνιών για την οικοδόμηση πιο ανθεκτικών οικονομιών και κοινωνιών, χωρίς να υπερβαίνουμε τα όρια που θέτει η φύση είναι πλέον πιο επιτακτική από ποτέ,
- οι επιχειρήσεις που, ήδη, ενσωματώνουν και υποστηρίζουν περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές θα πρέπει να συνεχίσουν να θέτουν την προστασία της φύσης στο επίκεντρο της ανάπτυξής τους, παροτρύνοντας παράλληλα όσες υστερούν να εντείνουν τις προσπάθειες τους, ώστε να αποτελέσουν μια ισχυρή, συλλογική επιχειρηματική φωνή που θα πιέσει τις κυβερνήσεις να υιοθετήσουν φιλόδοξες πολιτικές για την ανάσχεση των φυσικών απωλειών την τρέχουσα δεκαετία.

Ο φυσικός πλούτος της Ελλάδας αποτελεί ένα σημαντικό εθνικό κεφάλαιο, ιδιαίτερης και χαρακτηριστικής ποικιλομορφίας, με εθνική και παγκόσμια αξία. Στη χώρα φιλοξενείται το 25% των ειδών της Ευρωπαϊκής χλωρίδας και πανίδας, ενώ το 27% της χερσαίας έκτασης της χώρας¹⁴ εντάσσεται στις προστατευόμενες περιοχές Natura 2000.

Αναφορικά με την [Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα](#), η οποία καταρτίστηκε το 2014, μέχρι και το 2020, σημειώθηκε ελάχιστη πρόοδος ως προς την υλοποίησή της. Ωστόσο, **κατά την επόμενη περίοδο η προστασία της βιοποικιλότητας θα αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα οικοδόμησης ενός βιώσιμου μέλλοντος**, ενώ βρίσκεται ήδη μεταξύ των προτεραιοτήτων της επιχειρηματικής κοινότητας,

¹³ Βλ. [Business for Nature: Letter to CEOs everywhere, 15 June 2020](#)

¹⁴ Στοιχεία Eurostat, 2019

αναγνωρίζοντας την εξάρτηση της βιωσιμότητάς της από τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα των φυσικών πόρων. Πέρα από την εθνική στρατηγική, στη χώρα παραμένει σε εκκρεμότητα το ζήτημα καθορισμού των δραστηριοτήτων που θα μπορούν να αναπτυχθούν σε προστατευόμενες περιοχές, συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη σε αρμονία με τις ιδιαίτερες απαιτήσεις κάθε περιοχής.

Η στρατηγική «Από το Αγρόκτημα στο Πιάτο»

Παρά το γεγονός ότι η γεωργία της Ε.Ε. έχει μειώσει ήδη κατά 20% τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου σε σχέση με τα επίπεδα του 1990¹⁵, η παραγωγή τροφίμων και ευρύτερα οι δραστηριότητες στην αλυσίδα αξίας των τροφίμων εξακολουθούν να συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή και στην απώλεια της βιοποικιλότητας, ενώ η απώλεια και σπατάλη μεγάλων ποσοτήτων τροφίμων λαμβάνει πλέον σημαντικές διαστάσεις.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, εκτιμάται ότι κάθε χρόνο το **1/3** της **παραγωγής τροφίμων** για ανθρώπινη κατανάλωση **χάνεται ή σπαταλάται**¹⁶. Η σπατάλη αυτή ευθύνεται για το 8% των συνολικών ανθρωπογενών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, ποσότητα που αν αντιστοιχούσε σε ρύπους χώρας θα την κατέτασσε στην τρίτη πιο ρυπογόνο στον κόσμο. Στην Ε.Ε. 88 εκατ. τόνοι τροφίμων σπαταλώνται κάθε χρόνο με το κόστος σπατάλης να εκτιμάται στα €143 δισ.¹⁷. Σύμφωνα με διαθέσιμες μετρήσεις, η Ελλάδα καταλαμβάνει την **4^η χειρότερη θέση στην Ε.Ε.** στην ετήσια σπατάλη τροφίμων ανά κάτοικο (196 κιλά για κάθε Έλληνα έναντι 173 κιλά για κάθε Ευρωπαίο), ενώ υπολογίζεται ότι το 5,1% της παραγωγής τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση σπαταλάται κάθε χρόνο, ποσοστό υπερδιπλάσιο σε σύγκριση με τον αντίστοιχο ευρωπαϊκό μέσο όρο¹⁸.

Στην Ε.Ε. 88 εκατ. τόνοι τροφίμων σπαταλώνται κάθε χρόνο με το κόστος σπατάλης να εκτιμάται στα €143 δισ. Σε παγκόσμιο επίπεδο, εκτιμάται ότι κάθε χρόνο το 1/3 της παραγωγής τροφίμων για ανθρώπινη κατανάλωση χάνεται ή σπαταλάται. Η σπατάλη αυτή ευθύνεται για το 8% των συνολικών ανθρωπογενών εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Για την αντιμετώπιση του αντικτύπου της αλυσίδας τροφίμων [προτείνεται](#) τουλάχιστον το 40% του προϋπολογισμού της κοινής γεωργικής πολιτικής της περιόδου 2021-2027 να κατευθυνθεί στη δράση για το κλίμα.

Η ευρωπαϊκή [στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο»](#) (Farm to Fork – F2F) επιχειρεί για πρώτη φορά μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για τη διαμόρφωση ενός **βιώσιμου και ανθεκτικού** συστήματος τροφίμων, **ευνοϊκού για το κλίμα και το περιβάλλον**, ικανού να παράγει **υψηλής θρεπτικής αξίας** προϊόντα και να ενθαρρύνει τους καταναλωτές σε **πιο υγιεινές και βιώσιμες διατροφικές επιλογές**.

¹⁵ Από 543,25 εκατ. γιγατόνους ισοδύναμου CO₂ το 1990 σε 438,99 εκατ. γιγατόνους το 2017 (Πηγή: Eurostat).

¹⁶ Πηγή FAO: <http://www.fao.org/food-loss-and-food-waste/flw-data>

¹⁷ Πηγή Ευρωπαϊκή Επιτροπή: https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste_en

¹⁸ Πηγή IOBE: http://iobe.gr/docs/pub/RES_05_B_24102017_REP_GR.pdf

Οι δράσεις της στρατηγικής αυτής αφορούν στο **σύνολο της αλυσίδας αξίας τροφίμων** και αναμένεται να προσθέσουν **νέες προκλήσεις και υποχρεώσεις στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις**, ιδίως στους τομείς της **παραγωγής, της επικοινωνίας με τον καταναλωτή και της αποτροπής της σπατάλης τροφίμων**:

- **Βιώσιμη Παραγωγή - Βιώσιμες Επιχειρηματικές Πρακτικές:** Προβλέπονται πρωτοβουλίες για την **αλλαγή της σύστασης των μεταποιημένων τροφίμων και τον καθορισμό θρεπτικών χαρακτηριστικών** για τον περιορισμό της προώθησης τροφίμων με υψηλή περιεκτικότητα σε αλάτι, σάκχαρα και/ή λίπη. Παράλληλα, προωθούνται δράσεις για την ενίσχυση της **υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς** με την ανάπτυξη ενός ευρωπαϊκού **κώδικα δεοντολογίας για τους παραγωγούς και λιανεμπόρους τροφίμων**. Οι επιχειρήσεις θα ενθαρρύνονται και στην **ανάληψη δεσμεύσεων για δράσεις προώθησης της βιωσιμότητας**, όπως για την αλλαγή της σύστασης των τροφίμων και την προσαρμογή των στρατηγικών μάρκετινγκ και διαφήμισης για την προώθηση υγιεινής και βιώσιμης διατροφής.
- **Βιώσιμη κατανάλωση:** Οι επιχειρήσεις τροφίμων θα κληθούν να διαχειριστούν ένα **νέο πλαίσιο επισήμανσης των βιώσιμων τροφίμων** που θα καλύπτει όχι μόνο τις διατροφικές, αλλά και τις κλιματικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές πτυχές των τροφίμων. Μεταξύ των προτάσεων που διερευνώνται είναι και η προσθήκη **διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος των προϊόντων τροφίμων** με χαρακτήρα αξιολόγησης της συνολικής διατροφικής ποιότητας, π.χ. ως χρωματικός κώδικας ή κλίμακα βαθμολογίας¹⁹.
- **Μείωση της σπατάλης και της απώλειας τροφίμων:** Η Ε.Ε. έχει δεσμευτεί στο πλαίσιο των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης να μειώσει κατά το ήμισυ την κατά κεφαλήν σπατάλη τροφίμων σε επίπεδο λιανικής πώλησης και καταναλωτών έως το 2030. Η στρατηγική F2F προβλέπει την θέσπιση στο μέλλον **νομικά δεσμευτικών ποσοτικών στόχων για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων σε ολόκληρη την Ε.Ε.** και την **αναθεώρηση των ευρωπαϊκών κανόνων σήμανσης ημερομηνίας** («ανάλωση έως» και «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από»).

Ήδη η χώρα μας κινητοποιείται πιο δυναμικά για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων προωθώντας (Σχέδιο Νόμου για την προώθηση της ανακύκλωσης) μέτρα ενθάρρυνσης των δωρεών τροφίμων και υποχρεωτική ηλεκτρονική καταχώρηση των παραγόμενων αποβλήτων τροφίμων για επιχειρήσεις όπως οι υπεραγορές τροφίμων και οι επιχειρήσεις μαζικής εστίασης.

¹⁹ Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη χρήση πρόσθετων μορφών έκφρασης και παρουσίασης της διατροφικής δήλωσης [COM(2020) 207 final].

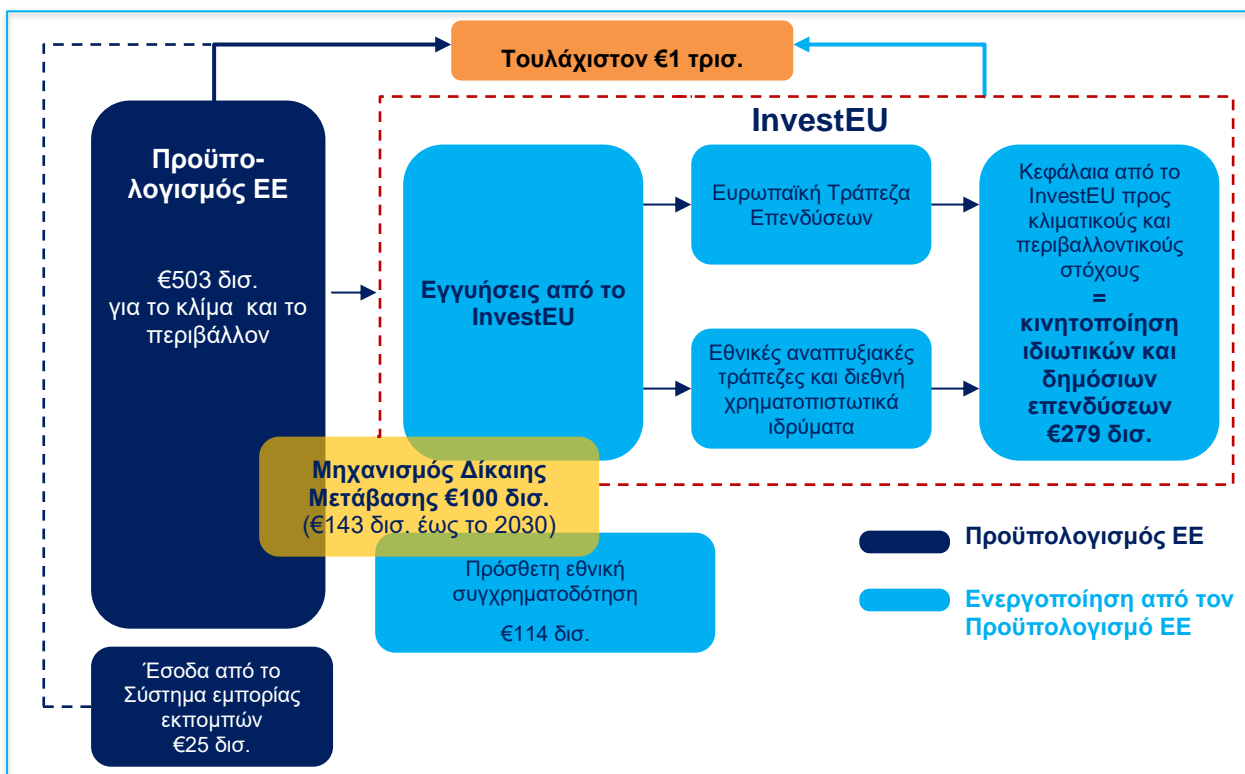

Οι ευκαιρίες που αναδύονται από την Πράσινη Συμφωνία

Το επενδυτικό σχέδιο

Για την υλοποίηση του στόχου της κλιματικής ουδετερότητας η Ε.Ε. έχει αναπτύξει το [επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας](#) για την κινητοποίηση βιώσιμων επενδύσεων ύψους τουλάχιστον €1 τρισ. κατά την επόμενη δεκαετία (Δ7). Το πλάνο συνοδεύεται από τον Μηχανισμό Δίκαιης Μετάβασης ώστε να εξασφαλιστεί ότι η μετάβαση στην κλιματικά ουδέτερη οικονομία πραγματοποιείται με τρόπο δίκαιο και με στοχευμένη στήριξη στις περιοχές που πλήττονται περισσότερο.

Δ7: Επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ιαν. 2020)

Πιο αναλυτικά, το **30% του Μακροπρόθεσμου Προϋπολογισμού της Ε.Ε. 2021 – 2027 θα κατευθυνθεί σε δράσεις για το κλίμα και το περιβάλλον**. Συνολικά, κατά την περίοδο 2021 - 2030 θα διατεθούν €503 δισ. από τον Προϋπολογισμό της Ε.Ε. για το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Με αυτόν τον τρόπο θα ενεργοποιηθεί πρόσθετη εθνική συγχρηματοδότηση ύψους περίπου €114 δισ. κατά το ίδιο χρονικό διάστημα για έργα σχετικά με το κλίμα και το περιβάλλον. Ταυτόχρονα, το **InvestEU** θα κινητοποιήσει ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις σχετικά με το κλίμα και το περιβάλλον ύψους περίπου €279 δισ. κατά την περίοδο 2021-2030, μέσω εγγυήσεων από τον Προϋπολογισμό της Ε.Ε.

Επιπρόσθετα, ο **Μηχανισμός Δίκαιης Μετάβασης** θα κινητοποιήσει επενδύσεις ύψους τουλάχιστον €143 δισ. με χρηματοδότηση από τον Προϋπολογισμό της Ε.Ε., συγχρηματοδότηση από τα κράτη μέλη, καθώς και συνεισφορές από το πρόγραμμα InvestEU και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ).

Τέλος, από τα Ταμεία [Καινοτομίας](#) και [Εκσυγχρονισμού](#), τα οποία χρηματοδοτούνται από μέρος των εσόδων του συστήματος εμπορίας εκπομπών της Ε.Ε., θα διατεθούν περίπου €25 δισ. για τη μετάβαση της Ε.Ε. στην κλιματική ουδετερότητα, με ιδιαίτερη έμφαση στα οικονομικά ασθενέστερα κράτη μέλη στην περίπτωση του Ταμείου Εκσυγχρονισμού.

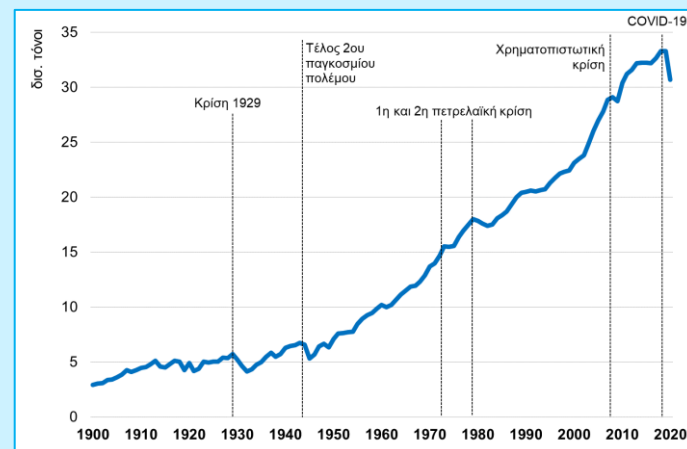
Η Ελλάδα αναμένεται να λάβει συνολικούς πόρους από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε. ύψους €72 δισ., εκ των οποίων τα €32 δισ. προέρχονται από το [Ταμείο Ανάκαμψης](#) και τα υπόλοιπα από το νέο ΕΣΠΑ και τα ταμεία της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Η αξιοποίηση των πόρων αυτών αποτελεί μια μεγάλη ευκαιρία για την Ελλάδα να υιοθετήσει νέα βιώσιμα οικονομικά μοντέλα, καθώς ένα μεγάλο μέρος θα δαπανηθεί σε δράσεις για την μετάβαση στην πράσινη οικονομία. Ειδικότερα, **από τα €32 δισ. του Ταμείου Ανάκαμψης που θα λάβει η Ελλάδα, περίπου €12 δισ. θα διατεθούν στην πράσινη ανάπτυξη.**

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ως οδηγός ανάκαμψης μετά την πανδημία

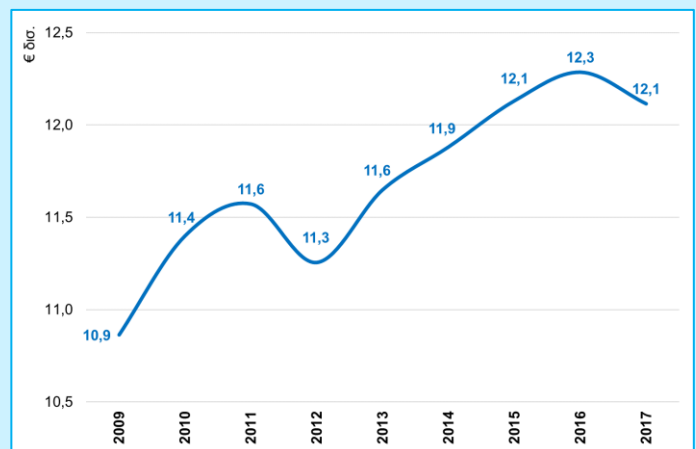
Η υιοθέτηση της Πράσινης Συμφωνίας συνέπεσε χρονικά με την υγειονομική κρίση που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού, η οποία οδήγησε σε μεγάλη ύφεση την παγκόσμια οικονομία. **Η Ευρωπαϊκή Ένωση καλείται να υλοποιήσει τους φιλόδοξους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας, εκκινώντας από μια βάση που εκτιμά ύφεση -7,4% στην οικονομία της. Αυτό όμως δεν αναβάλλει στο μέλλον την ανάγκη ανάληψης δράσης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η οποία αναγνωρίζεται και από τους Ευρωπαίους πολίτες ως το πιο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο πλανήτης (Ευρωβαρόμετρο Νο 490 - [Απρίλιος 2019](#)).** Άλλωστε, όπως δείχνουν τα στοιχεία τους Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας (IEA), **κρίσεις αντίστοιχου μεγέθους στο παρελθόν δεν ανέτρεψαν την αυξητική τάση του παγκόσμιου επιπέδου εκπομπών ΑτΘ (Δ8).**

Σε αντίθετη περίπτωση, οι επιπτώσεις θα είναι σημαντικές. Είναι ενδεικτικό ότι, σύμφωνα με τη Eurostat, **οι οικονομικές ζημιές στην Ε.Ε. που σχετίζονται με το κλίμα ξεπερνούν πλέον τα €12 δισ. ετησίως (Δ9).** Την ίδια ώρα, το World Economic Forum ([Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy](#), Ιαν. 2020) εκτιμά ότι **το κόστος από τη διαταραχή στην βιοποικιλότητα ανέρχεται σε \$44 τρισ. παραγόμενης οικονομικής αξίας – περισσότερο από το 1/2 του συνολικού παγκόσμιου ΑΕΠ.**

Δ8: Παγκόσμιες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου σχετιζόμενες με την ενέργεια (*International Energy Agency, [Global energy-related CO2 emissions, 1900-2020](#)*)

Δ9: Οικονομικές ζημιές στην ΕΕ-27 που σχετίζονται με το κλίμα: κυλιόμενος μέσος όρος 30 ετών (*Eurostat, 2017*)

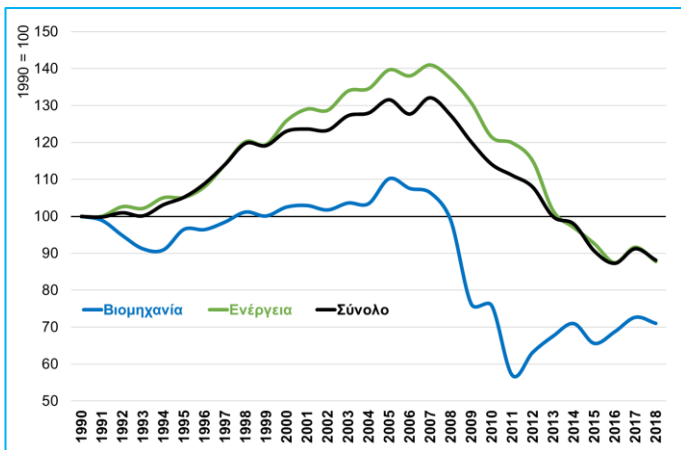
Οι κυριότερες προκλήσεις και ευκαιρίες για την Ελλάδα

Οι εκπομπές ΑτΘ ακολουθούν σταθερά πτωτική πορεία στην Ελλάδα από το 2008. Κατά τη δεκαετία 2008 – 2018 οι εκπομπές μειώθηκαν συνολικά κατά 25,4%, γεγονός το οποίο βέβαια συνδέεται και με την ανάλογη πτώση της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς το ΑΕΠ μειώθηκε κατά την ίδια περίοδο κατά 24,6%.

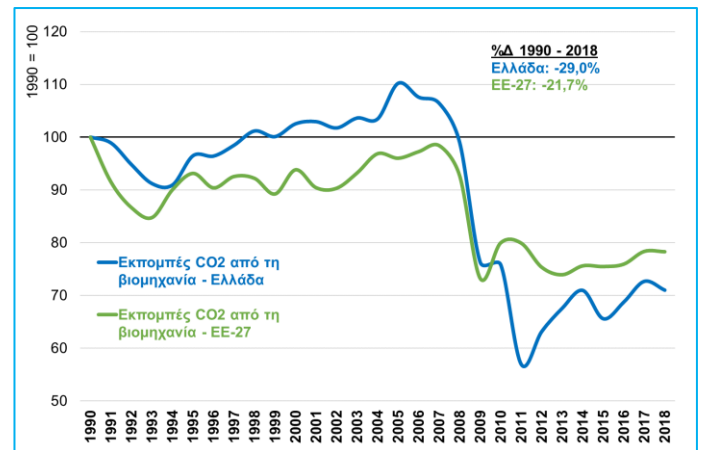
Παρόλυτα, οι ελληνικές βιομηχανίες μείωσαν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) κατά 29% μεταξύ 1990 και 2018, ποσοστό που υπερβαίνει τη συνολική μείωση των εκπομπών του βιομηχανικού κλάδου της Ε.Ε. (-22%) για το ίδιο διάστημα (Δ10 και Δ11).

Από την άλλη πλευρά όμως, η Ελλάδα εξακολουθεί να βρίσκεται αρκετά υψηλότερα από το μέσο όρο της Ε.Ε. ως προς τις εκπομπές CO₂ ανά ευρώ παραγόμενου προϊόντος (Δ12), γεγονός το οποίο σχετίζεται με τον κλάδο παραγωγής ηλεκτρισμού και το ενεργειακό μίγμα της χώρας. Αυτό αποτυπώνεται και στο σημαντικά υψηλότερο επίπεδο εκπομπών CO₂ που παρουσιάζει ο κλάδος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σε σχέση με τους υπόλοιπους κλάδους (Δ13).

Δ10: Εξέλιξη εκπομπών CO₂ στην Ελλάδα, 1990 – 2018
(Eurostat, 2018)

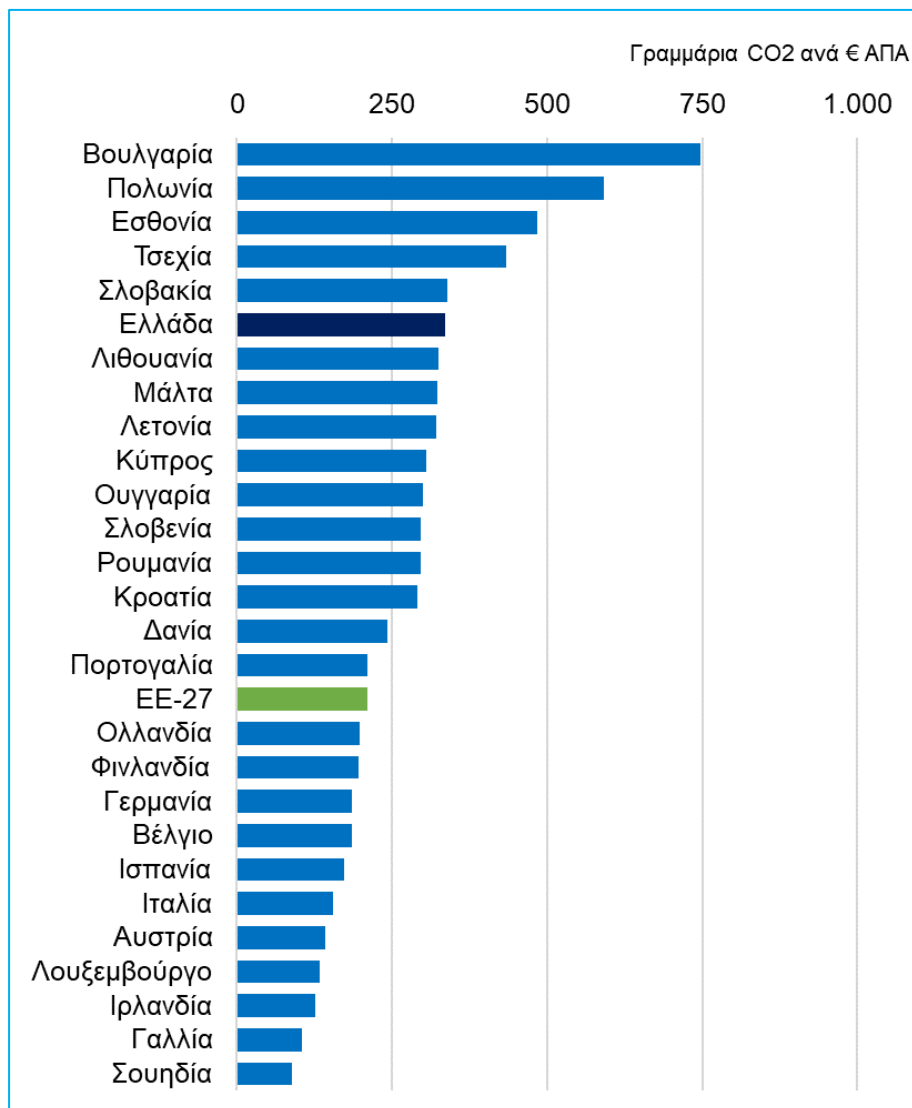
Δ11: Εξέλιξη εκπομπών CO₂ από τη βιομηχανία στην Ελλάδα και στην Ε.Ε.-27, 1990 – 2018
(Eurostat, 2018)

Οι ελληνικές βιομηχανίες μείωσαν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) κατά 29% μεταξύ 1990 και 2018, ποσοστό που υπερβαίνει τη συνολική μείωση των εκπομπών του βιομηχανικού κλάδου της Ε.Ε. (-22%) για το ίδιο διάστημα.

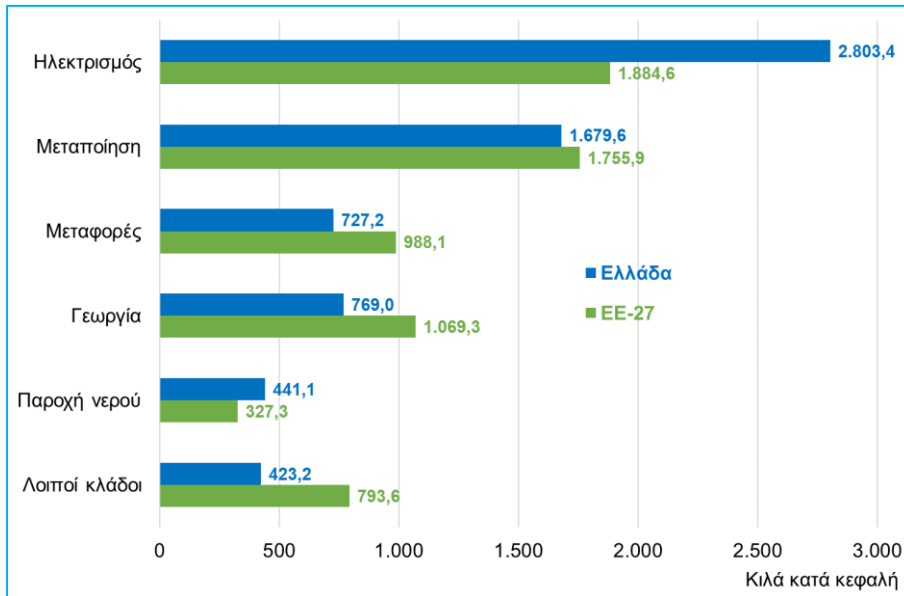

Δ12: Ένταση CO2 της παραγωγής, 2019 ή τελευταίο διαθέσιμο έτος (γραμμάρια CO2 ανά € Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία) (Eurostat, 2019)

Δ13: Εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά κλάδο στην Ελλάδα και την Ε.Ε.-27, 2019
(Eurostat, 2019)

Παράλληλα, σημαντικές είναι οι προκλήσεις που παραμένουν σε τομείς όπως η διαχείριση αποβλήτων, η διεύθυνση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μίγμα, η ενεργειακή αποδοτικότητα των κτιρίων και η ηλεκτροκίνηση.

Ήδη οι εγκεκριμένοι Εθνικοί Σχεδιασμοί της χώρας για την [Ενέργεια και το Κλίμα](#) (ΕΣΕΚ) και για την [Διαχείριση Αποβλήτων](#) (ΕΣΔΑ) θέτουν φιλόδοξους στόχους και εκτιμούν επενδυτικές ανάγκες της τάξης των €50 δισ. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- μείωση των εκπομπών ΑτΘ πάνω από 42% σε σχέση με τις εκπομπές του έτους 1990 και πάνω από 56% σε σχέση με τις εκπομπές του έτους 2005,
- πλήρης απολιγνιτοποίηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι το 2028 και αύξηση του μεριδίου συμμετοχής των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας σε τουλάχιστον 35%,
- βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στην τελική κατανάλωση ενέργειας κατά 38%.
- ελαχιστοποίηση της υγειονομικής ταφής αποβλήτων στο 10% μέχρι το 2030,
- υποχρεωτική ξεχωριστή συλλογή βιολογικών αποβλήτων έως το τέλος του 2022,
- αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αστικών αποβλήτων στο 55% μέχρι το 2025 και στο 60% μέχρι το 2030,
- αύξηση του ποσοστού ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασιών στο 65% μέχρι το 2025 και στο 70% μέχρι το 2030.

Στις επενδύσεις που θα κινητοποιηθούν για την υλοποίηση των στόχων του ΕΣΕΚ και του ΕΣΔΑ, πρέπει να προστεθούν και οι επενδύσεις που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής στη χώρα.

Είναι ανάγκη η χώρα να εισέλθει σε γρήγορη ανάκαμψη, υιοθετώντας νέα βιώσιμα οικονομικά μοντέλα, αξιοποιώντας αποτελεσματικά και χωρίς καθυστερήσεις τους διαθέσιμους πόρους της Πράσινης Συμφωνίας και του Ταμείου Ανάκαμψης.

Καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των παραπάνω εθνικών σχεδίων θα διαδραματίσει μεταξύ άλλων:

- η **διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας**, δεδομένης της αυξημένης έκθεσης της χώρας στην διαρροή άνθρακα, λόγω της γεωγραφικής της θέσης,
- η **μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος του ενεργειακού μίγματος** με όρους πρόσβασης σε φτηνή και καθαρή ενέργεια για τις επιχειρήσεις,
- η **μετάβαση στην κυκλική οικονομία** με όρους ανάπτυξης αγοράς δευτερογενών υλικών και υπηρεσιών της κυκλικής οικονομίας,
- η **χρηματοδότηση της μετάβασης με όρους που να επιτρέπουν σε όλους τους τομείς να αναπτυχθούν και με ενίσχυση των κονδυλίων για έρευνα και καινοτομία.**

Είναι ανάγκη η χώρα να εισέλθει σε γρήγορη ανάκαμψη, υιοθετώντας νέα βιώσιμα οικονομικά μοντέλα αξιοποιώντας αποτελεσματικά και χωρίς καθυστερήσεις τους διαθέσιμους πόρους της Πράσινης Συμφωνίας και του Ταμείου Ανάκαμψης.

Ήδη, το Υπουργείο Περιβάλλοντος ανακοίνωσε πρόσφατα ([ΔΤ 9 Δεκεμβρίου 2020](#)) 11 πρωτοβουλίες προς χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης, συνολικού ύψους περίπου €17 δισ. (**Δ12**).

Δ12: Οι 11 πρωτοβουλίες του ΥΠΕΝ που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης
(Υπουργείο Περιβάλλοντος, [Δελτίο Τύπου 9 Δεκ. 2020](#))

A/A	Πρωτοβουλία	Ποσό σε € εκατ.
1	Απεξάρτηση από τον άνθρακα	300
2	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ)	10.000
3	Εκσυγχρονισμός του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας	600
4	Ηλεκτροκίνηση	400
5	Ενεργειακή Αναβάθμιση	3.000
6	Έξυπνοι μετρητές	850
7	Εκπόνηση Χωροταξικών και Πολεοδομικών Σχεδίων	350
8	Πρόγραμμα αστικών αναπλάσεων	360
9	Διαχείριση αποβλήτων	660
10	Προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας	160
11	Εθνικό Σχέδιο Αναδασώσεων	310
	Σύνολο	16.990

Προϋπόθεση αποτελεί η ευθυγράμμιση και ο εκσυγχρονισμός του εθνικού νομοθετικού πλαισίου με το αντίστοιχο ευρωπαϊκό, ο εποικοδομητικός και τεκμηριωμένος διάλογος μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών και η υλοποίηση ενός στοχευμένου μακροπρόθεσμου σχεδιασμού.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας

Κλιματική φιλοδοξία

- «Νόμος για το κλίμα».
- Συνολικό σχέδιο για υψηλότερο κλιματικό στόχο της Ε.Ε. για το 2030: μείωση των εκπομπών κατά 55%.
- Προτάσεις αναθεώρησης των σχετικών νομοθετικών μέτρων για την υλοποίηση των αυξημένων φιλοδοξιών για το κλίμα (Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, Κανονισμός για τον επιμερισμό των προσπαθειών, Χρήση της γης, αλλαγή στη χρήση της γης και δασοκομικές δραστηριότητες, Οδηγία για την ενεργειακή απόδοση, Οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, Πρότυπα επιδόσεων για τις εκπομπές CO₂ των αυτοκινήτων και των ημιφορητών).
- Πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τη φορολογία της ενέργειας.
- Πρόταση για μηχανισμό συννοριακής προσαρμογής άνθρακα για επιλεγμένους τομείς.
- Νέα στρατηγική της Ε.Ε. για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Καθαρή, οικονομικά προσιτή και ασφαλής ενέργεια

- Αξιολόγηση των τελικών εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα.
- Στρατηγική για την έξυπνη ενοποίηση τομέων.
- Πρωτοβουλία «Κύμα ανακαινίσεων» για τον οικοδομικό τομέα.
- Αξιολόγηση και επανεξέταση του κανονισμού για τα διευρωπαϊκά δίκτυα στον τομέα της ενέργειας.
- Στρατηγική για την υπεράκτια αιολική ενέργεια.

Βιομηχανική στρατηγική για μια καθαρή και κυκλική οικονομία

- Βιομηχανική στρατηγική της Ε.Ε. .
- Σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβουλίας για τα βιώσιμα προϊόντα και με ιδιαίτερη έμφαση σε τομείς που χαρακτηρίζονται από ένταση πόρων, όπως τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, οι κατασκευές, τα ηλεκτρονικά και τα πλαστικά.
- Πρωτοβουλίες για την τόνωση πρωτοπόρων αγορών για κλιματικά ουδέτερα και κυκλικά προϊόντα σε βιομηχανικούς τομείς που χαρακτηρίζονται από ένταση ενέργειας.
- Πρόταση για τη στήριξη διαδικασιών χαλυβουργίας με μηδενικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα έως το 2030
- Νομοθεσία για τους συσσωρευτές που στηρίζει το στρατηγικό σχέδιο δράσης για τους συσσωρευτές και την κυκλική οικονομία.
- Πρόταση νομοθετικών μεταρρυθμίσεων για τα απόβλητα.

Βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα

- Στρατηγική για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα.
- Πρόσκληση χρηματοδότησης για τη στήριξη της ανάπτυξης δημόσιων σημείων επαναφόρτισης και ανεφοδιασμού ως μέρος της υποδομής εναλλακτικών καυσίμων.
- Αξιολόγηση των νομοθετικών επιλογών για την ενίσχυση της παραγωγής και της προσφοράς βιώσιμων εναλλακτικών καυσίμων για τους διάφορους τρόπους μεταφοράς.
- Αναθεωρημένη πρόταση οδηγίας για τις συνδυασμένες μεταφορές.
- Επανεξέταση της οδηγίας για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων και το διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών — Κανονισμός για τις μεταφορές.
- Πρωτοβουλίες για την αύξηση και την καλύτερη διαχείριση της μεταφορικής ικανότητας των σιδηροδρόμων και των εσωτερικών πλωτών οδών.
- Πρόταση για αυστηρότερα πρότυπα εκπομπών ατμοσφαιρικών ρύπων για οχήματα με κινητήρα εσωτερικής καύσης.

Οικολογικός προσανατολισμός της κοινής γεωργικής πολιτικής / Στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο»

- Εξέταση των εθνικών στρατηγικών σχεδίων, με αναφορά στις φιλοδοξίες της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της στρατηγικής «από το αγρόκτημα στο πιάτο».
- Στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο».
- Μέτρα, συμπεριλαμβανομένων νομοθετικών, για τη σημαντική μείωση της χρήσης και των κινδύνων που συνδέονται με χημικά φυτοφάρμακα, λιπάσματα και αντιβιοτικά.

Διαφύλαξη και προστασία της βιοποικιλότητας

- Στρατηγική της Ε.Ε. για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030.
- Μέτρα για την αντιμετώπιση των βασικών παραγόντων απώλειας της βιοποικιλότητας.
- Νέα δασική στρατηγική της Ε.Ε..
- Μέτρα για τη στήριξη αξιακών αλυσίδων μηδενικής αποψίλωσης.

Βασικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας (συνέχεια)

Προς έναν φιλόδοξο στόχο μηδενικής ρύπανσης για ένα περιβάλλον απαλλαγμένο από τοξικές ουσίες

- Στρατηγική για τις χημικές ουσίες με στόχο τη βιωσιμότητα.
- Σχέδιο δράσης μηδενικής ρύπανσης για το νερό, τον αέρα και το έδαφος.
- Αναθεώρηση των μέτρων για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από μεγάλες βιομηχανικές εγκαταστάσεις.

Ενσωμάτωση της διάστασης της βιωσιμότητας σε όλες τις πολιτικές της Ε.Ε.

- Πρόταση για τη θέσπιση μηχανισμού δίκαιης μετάβασης, συμπεριλαμβανομένου Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης, και επενδυτικού σχεδίου για μια βιώσιμη Ευρώπη.
- Ανανεωμένη στρατηγική για βιώσιμη χρηματοδότηση.
- Αναθεώρηση της οδηγίας για τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών.
- Πρωτοβουλίες για τον έλεγχο και τη συγκριτική αξιολόγηση των πρακτικών θέσπισης πράσινων προϋπολογισμών των κρατών μελών και της Ε.Ε. .
- Αναθεώρηση των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις σχετικά με το περιβάλλον και την ενέργεια.
- Ευθυγράμμιση όλων των νέων πρωτοβουλιών της Επιτροπής με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας και προώθηση της καινοτομίας.
- Εντοπισμός και αντιμετώπιση από τα ενδιαφερόμενα μέρη της μη συνεκτικής νομοθεσίας που μειώνει την αποτελεσματικότητα στην υλοποίηση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.
- Ενσωμάτωση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο.

Η Ε.Ε. ως παγκόσμιος ηγετικός παράγων

- Η Ε.Ε. θα συνεχίσει να ηγείται των διεθνών διαπραγματεύσεων για το κλίμα και τη βιοποικιλότητα, ενισχύοντας περαιτέρω το διεθνές πλαίσιο πολιτικής.
- Ενίσχυση της διπλωματίας της Πράσινης Συμφωνίας της Ε.Ε. σε συνεργασία με τα κράτη μέλη.
- Διμερείς προσπάθειες παρότρυνσης των εταίρων να ενεργήσουν και να διασφαλίσουν τη συγκρισιμότητα των δράσεων και των πολιτικών.
- Πράσινη ατζέντα για τα Δυτικά Βαλκάνια.
- Συνεργασία για ένα ευρωπαϊκό σύμφωνο για το κλίμα Δρομολόγηση του ευρωπαϊκού συμφώνου για το κλίμα.
- Πρόταση για το 8ο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον 2020.

Οικονομικά Στοιχεία Μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€311 δισ.
63% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€55 δισ.
45% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€72 δισ.
42% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€4,2 δισ.**
38% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
216.000
10% συνόλου ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ
€5,2 δισ.
18% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,2 δισ.
23% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,3 δισ.
29% συνόλου****

* 19.910 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2018 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP.

** Σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων.

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στον ΕΦΚΑ.

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων.

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει.

Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
T: +32 (0) 2 662 26 85
E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

